احکام روابط زن و شوهر

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
السلام علیک یا صاحب الزمان
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.ir

احکام روابط زن و شوهر

مشخصات کتاب

سرشناسه : معصومی مسعود، ۱۳۳۹-
عنوان و نام پدیدآور : احکام روابط زن و شوهر و مسائل اجتماعی آنان مطابق با نظرات آیات و مراجع تقلید.../ تهیه و تنظیم مسعود معصومی
مشخصات نشر : قم شباب الجنه ۱۳۸۲.
مشخصات ظاهری : ۱۷۱ ص.
شابک : ۶۵۰۰ ریال (چاپ دوم) ؛ ۷۵۰۰ ریال (چاپ دوازدهم) ؛ ۶۵۰۰ ریال 964949250x
یادداشت : این کتاب در سالهای مختلف توسط ناشرین مختلف منتشر شده است
یادداشت : چاپ دوم ۱۳۸۲.
یادداشت : چاپ دوازدهم: تابستان ۱۳۸۳.
یادداشت : کتابنامه ص [۱۷۰] - ۱۷۱.
موضوع : زناشویی (فقه .
موضوع : فقه جعفری -- رساله عملیه
موضوع : فتواهای شیعه -- قرن ۱۴.
موضوع : زناشویی -- روابط.
موضوع : تنظیم خانواده
موضوع : والدین و فرزندان
رده بندی کنگره : BP۱۸۹/۱/م۶الف۲۶ ۱۳۸۲
رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۶
شماره کتابشناسی ملی : م۸۲-۱۸۴۷۸

مقدمه

انسان مدنی بالطبع است و به زندگی اجتماعی تمایل دارد. اگر به هر دلیل، تنها و دور از جتماع بیفتد، دیری نخواهد پایید که فشارهای روحی و روانی، وی را، یا به دامان اجتماع باز می‌گرداند و یا راهی ورطه جنونش می‌کند. بنابراین تأمین برخی از نیازها و خواسته‌های انسان و در نهایت رشد و شکوفایی بعضی از استعدادهای بالقوه آدمی، متوقف بر روابط اجتماعی خواهد بود. از طرف دیگر، تشکیل اجتماع، به معنای برقراری رابطه متقابل بین افراد آن جامعه است ؛ زیرا هویت واقعی یک اجتماع، چیزی جز همن مناسبتها و روابط بین افراد تشکیل دهنده آن نیست ؛ به گونه‌ای که اگر میان افراد یک گروه، هیچگونه رابطه‌ای برقرار نباشد در واقع، آن گروه هیچ اجتماعی را تشکیل نداده‌اند. و با توجه به اینکه، چگونگی و تنظیم این روابط در بازدهی و تأمین نیازهای آن جامعه نقش غیر قابل انکاری دارد، به گونه‌ای که گاه رابطه خاصی در اجتماع، موجب شکوفایی استعدادهایی می‌گردد، در حالی که ممکن است رابطه دیگر، مانع به ثمر رسیدن این ستعدادها گردد. بنابراین تشخیص و تنظیم این مناسبتها برای انسان هدفمند امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. با توجه با آنچه گفته شد، چنین به نظر می‌رسد که قدم اول در بر پایی اجتماع هدفمند، تدوین قوانینی است که حدود و چگونگی این روابط را تعیین و تبیین کند. شکی نیست که دین تنها مرجع مطمئن و ممکن، در تدوین و تبیین این مناسبتها است. از آنجا که انسان از زمان انعقاد نطفه خواسته یا ناخواسته، در ارتباط با افراد، و محیط قرار می‌گیرد، لذا باید دین از همان ابتدای انعقاد نطفه انسان، و بعد از تولد و برقراری ارتباطهای اختیاری با دیگران و سپس بلوغ و تا نهایت، پایان عمرش قوانینی را برای تنظیم این روابط بیان کند. حال با عنایت به مطالب فوق، در خواهیم یافت که نخستین اجتماعی که هر کس برای اولین بار آن را تجربه می‌کند خانواده است، زیرا نطفه انسان در بستر همین اجتماع خانوده منعقد می‌گردد، سپس رشد می‌کند، و فرزند در بدو تولد به اولین اجتماع یعنی دامان پر مهر مادر و پدر قدم می‌گذارد؛ و تا زمان بلوغ و کمی بعد از آن نیز در همین اجتماع رشد و نمو می‌کند و سپس خود با ازدوج، تشکیل دهنده اجتماعی دیگر خواهد بود. و این تقدیری است الهی، که هیچ کسی را از آن گریزی نیست . مجموعه‌ای که پیش روی شماست، روابط بین فرزندان و پدر و مادر از یک طرف، و روابط مختلف بین زن و شوهر از طرف دیگر، را از دیدگاه فقه و فقاهت بازگو می‌نماید. سعی ما بر آن بوده است که با دسته بندی و تبویت مطالب و فتاوای موجود و

همچنین استفتاء موارد لازم از دفاتر آیات عظام بتوانیم نمودی جامع و حتی المقدور کامل، از روابط خانواده، به خوانندگان گرامی عرضه بداریم، تا در این راه علاوه بر دست یابی آسان به مطالب، حقوقی را که در لابلای کتب فقهی، عموماً از دید خانواده‌های محترم پوشیده می‌ماند، به آنها بشناسانیم . طبیعی است که تنها با رعایت و به کاگیری این حقوق از طرف کلیه افراد خانواده می‌توان علاوه بر ایجاد فضای روحانی و صمیمی در خانه، جامعه را به سوی هدفهای متعالی رهنمون شد. در این میان، اگر چه ما حقوقی را برای هر یک از اعضای خانواده به صورتی مضبوط ذکر کرده‌ایم، لکن بر اساس آیه شریفه ((و من آیاته أن خلق لکم من انفسکم ازواجاً لتسکنوا الیها و جعل بینکم مودة و رحمة)) (روم / 21) هدف همه این قوانین ایجاد مودت و محبت و ایثار و گذشت در راه رشد خانواده‌به سوی اهداف الهی می‌باشد. و اگر چه آمیزش لطیف اخلاق و حقوق خانواده در اسلام، خود به خوبی تأمین کننده زمینه‌های تحقق هدف مذکور است، لکن مقدم داشتن خواسته‌های دیگران و چشم پوشی از برخی حقوق خویش در راستای تقویت صمیمیت و ایجاد محبت در خانواده، مورد وفاق و توصیه کلیه مراجع عظام می‌باشد. حال که بالطف و عنایت حضرت بقیةالله الاعظم - روحی و ارواح العالمین لتراب مقدمه الفداء - و همت والای امام راحل - قدس سره - وامت سلحشور و خداجوی اسلامیمان، نظام مقدس ولایت در این سرزمین بر پا گشته است و امت ما از نعمت وجود رهبر انقلاب حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای - دامت برکاته - و مراجع عظام دیگر بهره‌مند گشته‌اند، امید است در پرتو آگاهی از دستورات نورانی اسلام و عمل به آنها، بتوانیم مورد توجه و عنایت حضرت حق - جل و علا - قرار گرفته، جامعه‌ای را به سوی بر پا داشتن پرچم توحید و ولایت در سراسر عالم رهنمون سازیم . در پایان نظر خوانندگان محترم را به تذکرات ذیل معطوف می‌داریم: - متن اصلی این مجموعه بر اساس فتاوای حضرت امام (ره) تنظیم گردیده، در صورت اختلاف نظر مراجع دیگر، علاوه بر آدرس مسأله در پانویس، فتاوای آنان نیز در پاورقی ذکر شده است و در صورت عدم اختلاف نظر، فقط به ذکر آدرس مسأله در کتب مراجع اکتفا کرده‌ایم . - قابل عنایت است به علت رحلت حضرت امام - رضوان الله تعالی علیه - بعضی مسائل از شورای استفتائات معظم له در قم اخذ شده است و اگر در مسأله‌ای نظر حضرت امام به دست نیامده باشد آن مسأله در پاورقی آورده شده است . در صورتی که نام هر یک از آیات عظام در ذیل مسأله نیامده باشد، بدان معناست که نظر آن مرجع در مسأله به دست نیامده است . به منظور سهولت در انتقال نظرات آیات عظام گاهی بعضی از مسائلی را که آنها به صورت فتوی و یا مسأله مطرح کرده‌اند، ما به صورت سؤال سؤال و جواب بیان کرده‌ایم و همچنین ممکن است

استفتائی را با توجه به همه جوانب آن مسأله مطرح کرده باشیم . از آنجا که عدم آگاهی بسیاری از اعضای خانواده‌ها از حقوق یکدیگر مشکلات و معضلات فراوانی را موجب گشته است، تدریس و آموزش این دست از احکام برای عموم متأهلین به خصوص کسانی که تازه ازدواج کرده‌اند بسیار لازم و ضروری به نظر می‌رسد. بدیهی است به علت طرح بعضی از مسائل مختص به زن و شوهر، مطالعه و یا تدریس این احکام، را برای کسانی که فعلاً قصد ازدواج ندارند توصیه نمی‌کنیم . به دلیل آنکه برخی از مسائل مطرحه در این مجموعه از چند مدرک یک مسأله گرفته شده است و گاهی تعمیم و یا تخصیص شرایط آن از میان آدرسهای مختلف آن مسأله اخذ شده است، لذا باید خوانندگان محترم برای شناخت مدرک همه جوانب مسأله، به کلیه مدرکی که در ذیل هر مسأله ذکر شده است مراجعه نمایند و تنها به رجوع به یک مورد اکتفا نکنند. این مجموعه مشتمل بر حدود دویست استفتاء می‌باشد که نگارنده شخصاً از دفاتر استفتائات مراجع عظام تهیه نموده است و این موارد به صورت ((استفتاء))در پانویس مسائل مشخص شده است . تنظیم فتاوای طرح شده در این مجموعه بر اساس نظرات حضرات آیات عظام: امام خمینی (ره)، بهجت، تبریزی، فاضل و مکارم - دامت برکاتهم - می‌باشد. اگر چه برای تکمیل این مجموعه لازم بود نظرات حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای - دامت برکاته - نیز ذکر می‌شد، لکن به علت عدم رضایت معظم له در نشر فتاوی ایشان به زبان فارسی، ناچار این مجموعه را بدون نظرات معظم له منتشر کردیم. بدیهی است در صورت صلاحدید ایشان در هر زمان که موافقت بفرمایند، این مجموعه نیز با نظرات ایشان تکمیل خواهد شد. در انتهاء از شورای محترم استفتائات هر یک از آیات عظام که برای تکمیل این رساله زحمات بی شائبه‌ای را متحمل شدند، کمال تشکر و قدردانی می‌شود. همچنین از کلیه کسانی که ما را با ارائه نظرات خود، در تألیف این مجموعه یاری کردند، نیز تشکر و قدردانی می‌گردد. از خداوند متعال توفیق آنان را مسألت می‌نمایم . سید مسسعود معصومی

بیست و هفتم رجب 1471

مطابق با نوزدهم آذر ماه 1375

23- سؤال: آیا اعضای خانواده موظف هستند درباره حلال بودن درآمد سرپرست خانواده تحقیق و بررسی کنند؟ جواب: اعضای خانواده مکلف به تحقیق نیستند و تا یقین به وجود مال حرام در بین اموال حاصل نشود تصرف مانع ندارد. امام: استفتائات، ج 2، ص 49، سؤل 134.

24- سؤال: شوهر من نماز نمی‌خواند وخمس نمی‌پردازد: الف - آیا پولی را که از او می‌گیرم برایم حلال است و یا باید خمس آن را بپردازم ؟ ب - حکم مواد غذایی که به منزل می‌آورد و یا لباسهایی که برای من و فرزندانم می‌خرد، چیست ؟ ج - حکم اقامت در خانه‌ای که او با این پول تهیه کرده است چیست ؟ جواب: تبریزی: برای شما جایز است. استفتاء فاضل: اگر یقین نداشته باشد که عین آن پول و عین آن غذا و لباس متعلق خمس است، برای شما اشکالی ندارد و راجع به اقامت در خانه چنین شخصی، اگر می‌توانید او را نصیحت کنید و با او مدارا نمایید و اگر مؤثر نشد حکم دیگری دارد. استفتاء

25- سؤال: آیا زن و شوهر می‌توانند طبق موازین شرعی و قوانین رسمی چیزی رابه یکدیگر بفروشند؟ جواب: هر یک می‌توانند ملک شرعی دیگری را از او بخرد. امام - با استفاده از استفتائات، ج 2، ص 105، سؤال 85.

26- سؤال: آیا مرد می‌تواند همسر خود را مجبور به فروش اموالش نماید، مثلاً زن را وادار کند خانه یا ملکش را بفروشد؟ جواب: حق ندارد، و شوهر اختیار همسرش را (در اینگونه موارد) ندارد و طرفین حقوق متقابله‌ای دارند که باید عمل کنند . امام، استفتائات، ج 2، ص 78، سؤال 27. تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء.

27- مسأله: اگر زن یا شوهر چیزی را به دیگری هبه کنند، تا زمانی که آن چیز موجود باشد می‌توانند آن را پس بگیرند. لکن بنابر احتیاط مستحب بهتر است آن را پس نگیرد. امام - تحریرالوسیله، ج 2، کتاب الهبه، مسأله 8.

28- مسأله: در صبح هر روز زن مالک نفقه همان روز از مال شوهر می‌شود، البته به مقداری که در آن روز مصرف می‌کند. (موارد و مقدار نفقه زن در قسمت حقوق ذکر خواهد شد، مراجعه نمایید.) بنابراین اگر مرد پول بیشتری به زن بدهد که او به اندازه نفقه خود از آن پول بردارد، زن زائد بر آن را مالک نیست و شوهر می‌تواند آن را از زن پس بگیرد. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 10. تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء.

29- مسأله: اگر مرد نفقه یک روز یا یک هفته و یا مثلاً یک ماه را یک جا به

زن بدهد، و زن با صرفه جویی و یا استفاده کردن از پولهای دیگر، مقداری از این پول را پس انداز کند، زن مالک آن است و شوهر حق پس گرفتن آن را ندارد. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 11. بهجت: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 1897. تبریزی: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2421. فاضل: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2480. توجه: معمولاً مردها علاوه بر نفقه زن مخارج بچه ها را هم به زن می‌پردازد، در مسأله فوق، زن فقط صاحب آن مقداری از پول می‌شود که در تفقه خودش صرفه جویی کرده باشد. ولی صاحب مازاد بر مخارج فرزندان نیست. مگر آنکه شوهر آن را به زن تملیک کند. 30- مسأله: اگر مردی نفقه یک روز زن را نپردازد، در پایان آن روز به مقادر نفقه به گردن مرد، دین می‌آید و به زن مقروض می‌شود. چه زن آن را از مرد طلب کرده باشد یا نه. 31- مسأله: زن می‌تواند نفقاتی را که شوهر نداده در هر زمانی از او مطالبه کند، و اگر شوهر نپرداخت، زن می‌تواند با مرجعه به حاکم شرع نفقه خود را از شوهر بگیرد، و در صورتی که شوهر نداشته باشد که نفقه را بپردازد به او مهلت داده می‌شود که هر گاه توان پرداختن پیدا کرد بپردازد. امام - تبریزی - فاضل - مکارم: با استفاده از مدارک مسأله قبل. بهجت: (6) امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، فصل فی الفتضات، مسأله 10 بهجت: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 1897 تبریزی: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2421 فاضل :با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2480 32- مسأله: اگر مردی نفقه زن را نپردازد، زن می‌تواند از تمکین به شوهر خود داری نماید و همچنین می‌تواند نزد حاکم رفته تا او شوهر را با مجبور به پرداخت مخارج زندگی زن کند و اگر دسترسی به حاکم ممکن نباشد، زن می‌تواند از اموال مرد به اندازه نفقه خودش بدون اذن او بردارد. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، القول فی نفقه الاقارب، مسأله 14. 33- مسأله: زنی که از شوهر اطاعت می‌کند (یعنی ناشزه نیست) اگر مطالبه خرجی کند و شوهر ندهد می‌تواند در هر روز به اندازه خرجی آن روز بدون اجازه از مال او بردارد و اگر ممکن نیست چنانچه ناچار باشد معاش خود را تهیه کند، در موقعی که مشغول تهیه معاش است اطاعت از شوهر بر او واجب نیست. امام: توضیح المسائل، مسأله 2416. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2425. فاضل - مکارم: (7)

34- مسأله: اگر مردی بعد از عقد از پرداخت نفقه معذور شد (یعنی عذری که شرع آن را قبول کند) زن نمی‌تواند عقد را فسخ کند. بلکه اگر مرد می‌تواند نفقه زن را بپردازد ولی نمی‌پردازد، زن می‌تواند طبق مسأله قبل عمل نماید. در هر حال یا حاکم از مال شوهر نفقه زن را می‌پردازد و یا اگر زن راضی باشد حاکم از جانب شوهر طلاِق را جاری می‌کند. امام:

تحریرلوسیله، کتاب نکاح، القول فی الکفر، مسأله 10. تبریزی - فاضل - مکارم: با استفاده از مدارک مسأله قبل و استفتاء.
35- مسأله: زن نمی‌تواند نفقه روزهای آینده را از شوهرش طلب نماید. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء
36- مسأله: نفقه را می‌توان به صورت پول یا عین به زن پرداخت، مثلاً می‌توان غذا را پخته یا نپخته و یا پول آن را به زن داد و زن نیز مالک آن می‌شود و هیچکدام از طرفین حق ندارند دیگری را ملزوم به پرداخت یا دریافت پول کنند. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النفقات، مسائل 13 و 14.
37- سؤال: آیا مرد می‌تواند پولهایی را که زن با صرفه جویی در مخارج خانه پس انداز کرده، از زن طلب کند؟ جواب: اگر از نفقه زن بوده و زن با کم گذاشتن از خود صرفه جویی کرده، خیر نمی‌تواند. اما اگر از مخارج بچه‌ها بوده و یا عنوان دیگری داشته، بله می‌تواند پس بگیرد. امام - بهجت - فاضل - مکارم: استفتاء
38- سؤال: اگر خانمی ماهانه از شوهرش برای مخارج تغذیه خانواده پول می‌گیرد ولی هر ماه مقداری از آن را پس انداز می‌کند، آیا می‌تواند بدون اذن شوهر برای خودش یا بچه‌ها با این پول لباس یا چیز دیگری بخرد؟ جواب: اگر شوهر ماهیانه را تملیک زن کرده، و اختیار مصرف را به او داده و یا ماهیانه نفقه خود زن است، بله می‌تواند بدون اجازه شوهر آن را خرج کند. اما نسبت به مخارج فرزندان و یا غیر آن اگر صرفه جویی کند، باید از شوهر اجازه بگیرد. امام - بهجت - فاضل - مکارم: استفتاء.
39- مسأله: مخارج سفر زن اگر بیشتر از مخارج وطن باشد، با شوهر نیست، ولی اگر شوهر مایل باشد که زن را سفر ببرد،باید مخارج سفر او را بدهد. امام: توضیح المسائل، مسأله 2415. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2424. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2483.
40- مسأله: وسایلی همچون فرش، رواندارز، پرده، وسایل منزل و هر آنچه را که مرد به عنوان نفقه در اختیار زن قرار می‌دهد اگر عین آن باقی باشد در ملک شوهر است. بنابراین اگر زن ناشزه شود یا طلاق داده شود، همه آن وسایل به شوهر مسترد می‌گردد. مگر آنکه آنها را به زن تملیک کرده باشد. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 15.
41- سؤال: شوهر من اکثر حقوق خود را خرج دوستان و بستگان و پدر و مادرش می‌کند و من و بچه‌ها را به شدت در مضیغه قرار داده است آیا می‌توانم در هر ماه بخشی از حقوقش را از او بگیرم تا آن را صرف دیگران نکند؟ جواب: شما می‌توانید نفقه هر روز خود را در صبح همان روز از او مطالبه نمایید و بر مرد نیز واجب است ابتدا نفقه زن و مخارج بچه‌ها را بپردازد و اگر در آمد زیادتری داشت می‌تواند به دیگران ببِخشد. امام: با

استفاده از تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 20.
42- مسأله: اگر مرد فقط به اندازه نفقه پول یا امکانات داشته باشد نمی‌تواند آن را به اقارب خود ببخشد، بله اگر بیش از نفقه داشت می‌تواند مازاد را ببخشد. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 20.
43- مسأله: تصرف در اموال شوهر بدون اذن او جایز نیست مگر آنکه زن علم به رضایت او داشته باشد. و همینطور تصرف مرد در اموال زن . امام: با استفاده از تحریر الوسیله، کتاب غصب، مسائل 6 و 7 . تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2424. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2483. در نتیجه: در صورتی که مرد نفقه زن را می‌پردازد، زن نمی‌تواند بدون اجازه شوهر دست در جیب او کرده پول بردارد؛ و یا از وسائل او اعم از جوراب، انواع لباس یا وسایل منزل یا هر آنچه که متعلق به شوهر است استفاده نماید. البته اگر زن بداند که شوهر راضی است می‌تواند در اموال او تصرف کند، اگر چه اجازه نگرفته باشد. و هینطور مرد حق ندارد بدون اجازه زن در اموال او تصرف کند. مثلاً زینت آلات او را بدون اجازه او بفروشد و یا اگر صاحب ملک یا مستغلاتی است آنها را بدون اجازه زن تصرف کند و... البته در این موارد، تصرف در مواد خوراکی جهت خوردن استثناء شده است. زیرا در مواد خوراکی کافی است انسان علم به عدم رضایت صاحب مال نداشته باشد ولی علم به رضایت او لازم نیست .
44- مسأله: اگر منزل ملک شوهر باشد، زن اجازه ندارد کسی را که شوهر راضی نیست به خانه او بیاید، دعوت کند، اگر چه آن شخص از بستگان نزدیک باشد. امام: با استفاده از تحریر الوسیله، کتاب، غضب، مسأله 6. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2424. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2483. در نتیجه: اگر شوهر بگوید راضی نیستم فلان شخص را دعوت کنی، زن اجازه ندارد او را جهت آمدن به منزل دعوت نماید. البته اگر او خودش آمد بر زن واجب نیست او را به منزل راه ندهد .
45- مسأله: اگر منزل ملک زن باشد، شوهر نمی‌تواند زن را از دعوت بستگان و نزدیکانش نهی کند، مگر آنکه این کار با حقوق مرد منافات داشته باشد. البته مرد می تواند به زن اجازه ندهد که از وسائل و یا از پول و یا امکاناتی که جزء اموال مرد است استفاده نماید. امام - تبریزی : با استفاده از مدارک مسأله قبل. توضیح: از آنجا که مرد فقط دارای حقوق خاصی نسبت به زن می‌باشد و اجازه ندارد در موارد غیر آن، زن را امر و نهی کند، بنابراین اگر به زن بگوید فلان شخص را به منزل دعوت نکن، در صورتی که منزل ملک زن باشد، اطاعت از او واجب نیست. مشروط به آنکه این دعوت با حقوق مرد منافات نداشته باشد و یا مثلاً اگر وظایف زن در خانه نسبت به مرد به واسطه این دعوت ترک نشود و یا موجب استفاده

از وسائل و اموال مرد نگردد. اگر چه بهتر است در این صورت رضایت شوهر را کسب کند. بنابراین، اگر این دعوت موجب هتک حرمت زن یا شوهر می‌شود و یا لطمه به آبرو یا ناموس خانواده می‌زند و یا موجب می‌گردد که خدای نکرده تعلق زن نسبت به شوهر کم شود، در نتیجه حقوق مرد را، مانند آرایش کردن یا دور کردن منافرات از خود و... را به خوبی اداء ننماید، دعوت کردن جایز نیست و زن باید شوهر را اطاعت کند.
46- سؤال: اگر زنی بدون اجازه شوهرش از پول یا مال او بردارد ولی می‌داند شوهرش راضی است، آیا گرفتن اجازه واجب است یا به همین اطمینان می‌تواند اکتفا کند؟ و در صورتی که احتمال دهد او راضی است، حکم چگونه است؟ جواب: با احراز رضایت مانعی ندارد. ولی در صورت احتمال جایز نیست . امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء.
47- سؤال: آیا جایز است زن از پولی که شوهرش برای مخارج خانه می‌دهد در منزل مجلس روضه یا ختم انعام و یا مانند اینگونه مجالس بر پا کند؟ جواب: اگر شوهر پول را تملیک زن کرده و اختیار مصرف آن را به زن داده، یا بداند شوهر راضی است مانعی ندارد والا جایز نیست. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم - استفتاء.
48- سؤال: بر پا کردن مهمانی یا مجالس جشن میلاد ائمه علیهم السلام و یا مجالس عزاداری بدون اجازه شوهر در منزل برای زن چگونه است؟ و اگر شوهر راضی نباشد حکم چیست؟ جواب: بدون اذن شوهر جایز نیست و دعوت کردن بیگانه و ورود به منزل شوهر بدون اذن جایز نیست، مگر احراز رضایت شود. امام: با استفاده از تحریر الوسیله، کتاب غصب، مسائل 6 و 7. بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء.
49- سؤال: آیا شرط بندی بین زن و شوهر جایز است؟ جواب: اگر مراد از شرط بندی قمار و برد و باخت است، جایز نیست. بهجت - فاضل - مکارم: استفتاء نذر، عهد، قسم
50- مسأله: نذر یا عهد زن بدون اجازه شوهرش صحیح نیست، اگر چه بخواهد از مال خودش آن را اداء کند. امام: تحریرالوسیله، القول فی النذر، مسأله 3 و توضیح المسائل، مسأله 2644. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 2136. تبریزی - فاضل - مکارم: (8)
51- مسأله: اگر شوهر به زنش اجازه داد نذر کند و او نذر کرد، نمی‌تواند نذر او را باطل کند؛ و یا نمی‌تواند مانع وفای به نذرش گردد. امام: توضیح المسائل، مسأله 2645. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2654. فاضل - مکارم: (9)
52- سؤال: اینجانب کارمند هستم و حقوق می‌گیرم، آیا می‌توانم بدون اجازه شوهرم مقداری از این حقوق را نذر کنم؟ جواب: نذر بدون اجازه شوهر باطل است. امام: کتاب استفتائات، ج 2، نذر، سؤالات 10 و 11.

بهجت: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2136. تبریزی: فاضل - مکارم: (10)
53- سؤال: من بدون اجازه شوهرم نذر کردم اگر خدا حاجت مرا بدهد، فلان مقدار پول در فلان مورد مصرف کنم و چند رکعت نماز بخوانم و چند روز روزه بگیرم، ولی برای هیچکدام از شوهرم اجازه نگرفتم، مسأله را با او در میان گذاردم و او اجازه داد. آیا نذر من با اجازه او درست می‌شود یا نه؟ جواب: نذر بدون اذن شوهر باطل است و اجازه بعدی آن را تصحیح نمی‌کند. امام: کتاب استفتائات، ج 2، نذر، سؤال 9. تبریزی - فاضل - مکارم (11)
54- مسأله: اگر زن بدون اجازه شوهر قسم بخورد بعید نیست که قسم او صحیح نباشد لکن نباید احتیاط را ترک کند(وجوباً). امام: توضیح المسائل، مسأله 2673. بهجت - تبریزی - مکارم (12) فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2750.
55- مسأله: اگر شوهر از قسم خوردن زن نهی کند قسم او صحیح نیست . امام: توضیح المسائل، مسأله 2672. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 2123. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2681. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2749. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 2301.
هبه 56- سؤال: آیا زن می‌تواند از مال خودش بدون اذن شوهرش به کسی ببخشد(هبه کند)؟ جواب: هبه او از مال خودش صحیح است حتی اگر شوهر او را نهی کند. امام: با استفاده از کتاب استفتائات، ج 2، نذر، سؤال 11.
57- سؤال: اگر زنی مهر خود را به شوهر ببخشد بعد پشیمان شود می‌تواند آنرا طلب کند؟ جواب: تبریزی: اگر مهر در ذمه شوهر بوده و ابراء کرده نمی‌تواند مطالبه کند، و اگر عین خارجی بوده و بخشیده و در اختیار او قرار داده بنابر احتیاط نمی‌تواند پس بگیرد. استفتاء فاضل: اگر مهریه بر ذمه شوهر باشد با بخشیدن آن دیگر جای برگشت نیست. و اگر مهریه مانند خانه، زمین و امثال آنها باشد و در اختیار شوهر قرار داده باشد می‌تواند رجوع کند و پس بگیرد. استفتاء. 58- سؤال: اگر در عقد شرط شود پرداخت مهریه از ناحیه شوهر ((عندالاستطاعه)) باشد، آیا زن می‌تواند علی رغم عدم قدرت شوهر بر پرداخت مهر، آن را از او طلب کند؟ جواب: فاضل: در صورت عدم قدرت زوج، زوجه نمی‌تواند مطالبه نماید. استفتاء. تبریزی: در صورت عدم استطاعت، زن نمی‌تواند مهر را مطالبه کند حتی در لیله زفاف . استفتاء.

- حقوق زن نسبت به مرد - حقوق مرد نسبت به زن - نشوز
حقوق و روابط زن و شوهر
69- مسأله: حقوق زن نسبت به شوهر عبارتند از: الف - تهیه غذا به اندازه متعارف. ب - تهیه پوشاک به اندازه شأن زن. ج - تهیه وسایل مورد لزوم خانه. د - تهیه مسکن متناسب با شأن و منزلت اجتماعی زن . ه - اگر زن از روی جهل، اشتباهی انجام داد مرد او را ببخشد. و - خوش رویی و خوش رفتاری با زن. ز - تعلیم احکام و مسائل اعتقادی (به وجوب کفایی). ح - حداقل هر چهار ماه یکبار با او آمیزش کند.
الف :تهیه غذا 70- مسأله: مقدار غذا و کمیت آن به اندازه‌ای است که زن را سیر کند و در جنس آن باید رجوع شود به آنچه که برای امثال او در شهرش متعارف است. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 8.
71- مسأله: اگر غذایی متناسب با مزاج زن باشد و یا زن به خوردن آن عادت داشته باشد به گونه‌ای که ترک آن موجب ضرر برای او گردد، بر مرد واجب است آن غذا را برای زن تهیه نماید. امام: مدرک مسأله قبل. در نتیجه: اگر زن عادت کرده باشد در خانه پدرش نوع خاصی از غذا را بخورد و یا بیاشامد مثلاً همیشه گوشت می‌خورد و یا نوع خاصی از غذا و یا هر چیز دیگر به گونه‌ای که اگر غیر آن باشد به علت عادتی که دارد برایش ضرر داشته باشد، بر مرد واجب است همان برنامه غذایی را برایش فراهم نماید،مگر آن که زن به غیر آن راضی باشد.
72- مسأله: بر مرد واجب است چیزهایی غیر از غذا را که زن عادت دارد استفاده نماید، از قبیل چای، قهوه، تنباکو و...را نیز اگر برای زن ترک آن ضرر دارد، تهیه نماید. امام: تحریر الوسیله، نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 8.
73- مسأله: بر مرد واجب است آنچه که از میوه‌های مختلف در فصلها برای مثل زن متعارف است برای او فراهم نماید. امام: مدرک مسأله قبل.
74- مسأله: زن می‌تواند به دو گونه غذا را از شوهر طلب نماید یا به طور متعارف در خانه شوهر با همدیگر بخورند و بر سر یک سفره باشند و یا اینکه فقط نفقه خودش را طلب نماید و به تنهایی بخورد و یا هر کار دیگری که می‌خواهد با آن بکند. و شوهرش حق ندارد زن را به شکل اول یا دوم ملزم نماید. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل فی‌النفقات، مسأله 12.
75- مسأله: شوهر نیز می‌تواند دو گونه غذا را به زن بدهد، غذایی که آماده خوردن است مانند نان، خرما، غذای پخته و یا هر چیزی که آماده

خوردن باشد و یا اینکه چیزی است که برای خوردن باید پخته شود و یا آماده گردد. و زن حق ندارد شوهر را به هرکدام ملزم نماید. امام: تحریر الوسیله، کتاب، نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 13. 76- مسأله: اگر برای طبخ غذا احتیاج به هیزم، نفت و یا هر چیز دیگر مانند ادویه، نمک و... باشد بر مرد واجب است آن را نیز برای زن تهیه نماید. البته نباید آن چیز خلاف متعارف باشد. امام: مدرک مسأله قبل.
77- مسأله: زن حق ندارد شوهر را ملزم کند به جای غذا، پول آن را به او بدهد لکن اگر هر دو به دادن پول توافق کردند و زن آن را تحویل بگیرد مالکش می‌شود و تکلیف از شوهر ساقط می‌گردد. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، فصل فی‌النفقات، مسأله 14.
78- سؤال: زن من مرتب می‌گوید باید از فلان فروشگاه، مواد غذایی بخرم و یا باید در فلان رستوران غذا بخوریم. با توجه به اینکه پرداخت هزینه این غذاها برای من بسیار مشکل است، آیا بر من واجب است همانگونه که او می‌خواهد عمل نمایم؟ جواب: شما مختارید که مواد اولیه غذا و یا غذای طبخ شده و یا پول آن را به او بدهید، البته باید شؤونات او را رعایت نمایید. و بیش از آن چیزی به عهده شما نیست . امام: با استفاده از تحریرالوسیله، کتاب، نکاح، فصل فی النفقات، مسائل 8، 12، 13 و 14. ب: تهیه پوشاک
79- مسأله: مقدار و نوع لباس نیز به علت تنوع و اختلاف زیاد بین آنها، به اندازه‌ای بر مرد واجب است که مناسب شأن زن باشد. بنابراین مرد باید برای فصول مختلف لباسی متناسب حال زن و شؤونات خانوادگی او تهیه نماید؛ و اگر زن از صاحبان تجمل باشد واجب است بر مرد علاوه بر لباس بدن لباسی دیگر به حسب حال امثال او برایش تهیه کند. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 8. توجه: در صورتی بر مرد واجب است لباس متناسب با شأن و موقعیت اجتماعی زن تهیه کند که این کار منجر به فعل حرامی نگردد. مثلاً اگر زن قبل ازدواج لباس شهرت می‌پوشیده و یا مثلاً در مقابل نامحرم جوراب نازک می‌پوشیده و یا لباس را اگر چه متناسب شأن اوست برای خودنمایی به نامحرم استفاده می‌کند و... و امثال آن بر مرد واجب نیست آنها را تهیه نماید. بلکه واجب است بر مرد که او را نهی از منکر بنماید. همچنین نباید تهیه لباس و لباسها برای زن منجر به اسراف گردد. که این نیز فعل حرامی است. بنابراین اگر خانمی بخواهد برای هر مهمانی که می‌رود لباس نو خاصی بپوشد و این کار را همواره ادامه بدهد، به بهانه اینکه قبلاً در خانه پدری همین کار را می‌کرده و یا اینکه لباسهایی را طلب می‌کند که از لحاظ قیمت خیلی بیش از متعارف است، بر مرد واجب نیست آن را تهیه نماید.
80- مسأله: مرد باید برای زن لباس تهیه کند، حال چه از مال خودش باشد

یا به واسطه عاریه و یا اجازه کردن. و تا زمانی که آن لباس موجود باشد و مندرس نشده باشد به طوری که مناسب حال زن باشد، زن نمی‌تواند مطالبه پوشش دیگری نماید. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل‌فی‌النفقات، مسأله 15. ج: تهیه وسایل مورد لزوم خانه
81- مسأله: تهیه وسایل منزل مانند فرش، رwانداز، پرده، لحاف، وسایل پخت و پز و آنچه که زن برای نظافت نیاز دارد نیز همگی به عهده مرد است و مقدار، جنس و کیفیت هر یک نیز باید متناسب با شأن و منزلت زن باشد. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل فی‌النفقات، مسأله 8. در نتیجه: اگر زن در خانه‌ای زندگی کرده است که مثلاً از نوعی خاص فرش و رختخواب استفاده می‌کرده، مثلاً همیشه روی تخت می‌خوابیده و شأن او داشتن پرده‌های خاص و یا وسایل خاصی است، بر مرد واجب است آنها را تهیه نماید. البته تا آنجا که منجربه حرامی نگردد. د: تهیه مسکن
82- مسأله: بر مرد واجب است خانه‌ای که لایق همسرش است برای او تهیه کند، چه به صورت ملک یا اجاره یا عاریه و... و زن می‌تواند از شوهر بخواهد هیچکس به غیر از شوهر با او زندگی نکند. به گونه‌ای که خانه یا اطاقی که در آن زندگی می‌کنند فقط از آن زن و شوهر باشد. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 15.
83- مسأله: بر مرد واجب است مواد سوختی منزل مثل نفت، گاز، هیزم، زغال، و امثال آن را برای زن تهیه نماید. همچنین باید داروهایی که معمولاً در طول سال به آن نیاز است را برای زن تهیه کند. امام: تحریرالوسیله ،کتاب نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 9.
84- مسأله: بر مرد واجب است تمام نفقات زن را بپردازد، چه زن نیاز داشته باشد یا نداشته باشد. حتی اگر از ثروتمندترین مردم باشد. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النفقات، مسأله 19. ه: بخشیدن اشتباهات زن 85- مسأله: اگر زن از روی جهل اشتباهی انجام داد مرد باید او را ببخشد. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، فصل فی القسم و النشوز، قبل از مسأله 1. و: خوش رفتاری با زن 86- مسأله: مرد باید با زن خود خوش رفتار باشد و با او با روی گشاده برخورد کند. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، فصل فی‌القسم والنشوز، قبل از مسأله 1. در نتیجه: یکی از حقوق زن نسبت به مرد این است که مرد نباید در خانه عصبانی مزاج و تند خو باشد، بلکه باید خوش اخلاق و گشاده رو باشد. تذکر این نکته بسیار ضروری به نظر می‌رسد که خوش اخلاق بودن و خوشرو بودن به این نیست که وقتی همه چیز مطابق میل بود انسان خوش برخورد باشد، بلکه خوشرفتاری زمانی است که وقتی مسأله‌ای اتفاق می‌افتد که معمولاً مردان با روبرو شدن با آن عصبانی می‌شوند، انسان بتواند جلو خشم خود را بگیرد و اخلاق نیکو را پیشه کند. بنابراین آقایان محترم باید توجه داشته

باشند عصبانی بودن در منزل و یا داشتن توقع زیادی از اهل منزل و یا امر ونهی کردن بیش از حد در خانه و... مواردی از این قبیل موجب می‌شود نتوانند به طور کامل به گونه ای که خدا راضی باشد حق همسر و بچه‌های خود را بپردازد.

87- مسأله: خادم گرفتن برای زن زمانی واجب است که زن صاحب جلال و شأن بالایی باشد و یا از کسانی باشد که همواره صاحب خدمتگزار بوده است. و اگر جلال و شأن او طوری باشد که چند خدمتگزار داشته، بعید نیست بگوییم بر مرد واجب است چند خدمتگزار برای او بگیرد. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل‌فی‌النفقات، مسأله 8.

ز: تعلیم احکام و مسائل اعتقادی

88- مسأله: بر مرد واجب است احکام مورد لزوم زن، و یا مسائل اعتقادی را به او تعلیم دهد، همانگونه که برزن واجب است آنها را فرا بگیرد لکن این وجوب برای مرد کفایی است. تبریزی: صراط النجاة با استفاده از سؤالهای 867 و 868. فاضل: استفتاء در نتیجه: اگر زن مثلاً احکام عادت ماهانه خود را نمی دانست و یا احکام نماز و روزه و... بر مرد واجب است آنها را به زن تعلیم دهد، البته اگر کس دیگری آن احکام را به زن بیاموزد و یا مرد از کسی بخواهد که به زن آموزش دهد کفایت می‌کند.

89- سؤال: آیا مرد واجب است کتب تاریخی کلامی را برای همسر خود تهیه نماید؟ جواب: تبریزی: اگر تعلیم احکام و مسائل اعتقادی به زن منحصر در خرید کتاب باشد و نشود به گونه‌ای دیگر ویا به واسطه کسی دیگر مسائل را به زن تعلیم نمود، بر مرد واجب است تهیه نماید. صراط النجاة، با استفاده از سؤالات 867، 868 و 869

90- سؤال: شوهر من احکام شرعی را نمی‌داند و به من نیز اجازه نمی‌دهد برای فراگیری آن از خانه خارج شوم، آیا می‌توانم بدون اجازه شوهرم برای فراگیری مسائل شرعی از خانه خارج بشوم و یا مثلاً به مسجد و یا نماز جمعه بروم ؟ جواب: تبریزی: اگر ممکن نیست در خانه احکام شرعیه را فرا بگیرید نمی‌تواند جلوگیری نماید. ولی برای مسجد و غیر آن بنابر احتیاط واجب بدون اجازه نمی‌تواند خارج شود. استفتاء فاضل: اگر فراگیری مسائل شرعی از واجبات زن باشد و راهی برای فراگیری ندارد جز به خروج از منزل، به اندازه ضرورت وبه قدر واجب می‌تواند خارج شود. ولی برای مسجد و غیره بدون اجازه، نه. استفتاء. 91- مسأله: مرد حق ندارد زن خود را به خدمت خانه مجبور کند. امام: توضیح المسائل، مسأله 2414. تبریزی: (14) فاضل، توضیح المسائل، مسأله 2482. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 2064. در نتیجه: انجام امور منزل به عهده زن نیست و مرد حق ندارد زن را مثلاً مجبور به تمیز کردن خانه، غذا پختن، شستن لباس و... نماید.

92- سؤال: آیا مرد می‌تواند خرید مایحتاج منزل را به عهده زن بگذارد و او را مجبور به تهیه آن کند؟ جواب: تهیه مایحتاج منزل به عهده مرد است و نمی‌تواند زن را به تهیه کردن آن مجبور سازد. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء

93- سؤال: آیا زن می‌تواند در منزل وظایف خود را انجام ندهد. مثلاً غذا نپزد، خانه را مرتب نکند و یا مرد می‌تواند زن را مجبور به انجام اینگونه امور نماید؟ جواب: مرد حق ندارد زن خود را مجبور به کار خانه کند. امام: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2414. فاضل: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2482. تبریزی و مکارم: (15)

94- مسأله: در جمیع موارد ذکر شده، مستحب است مقدار و کیفیت نفقه به عرف و عادت شهر و محل سکونت کنونی زن اکتفا شود. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل النفقات، مسأله 8. 95- مسأله: اگر زن د رعقد با مرد شرط کند که او را از شهری بیرون نبرد، و یا فلان شهر وی را سکونت دهد و یا منزل مخصوصی برایش تهیه کند،و مرد هم قبول کند، باید مرد به آن شرط عمل کند. امام: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2451 و تحریر الوسیله، ج 2 ص 297. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2517. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 1950 . تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2460. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 2098.

96- سؤال: اگر زنی در عقد با شوهر خود شرط کند که او را از شهری بیرون نبرد، ولی بعداً راضی شد و به شهر دیگری رفت و مدتی همراه شوهرش در آنجا زندگی کرد و دوباره به شهر اول بازگشت، آیا شرط ضمن عقد ساقط می‌شود؟ (یعنی آیا همچنان مرد حق ندارد زن را به شهر دیگری ببرد، یا شرط ساقط شده است و مرد می‌تواند زن را به هر کجا می‌خواهد ببرد؟) جواب: تبریزی: اگر زن برای اقامت خود در شهر دوم وقت معین کند(مثلاً بگوید فقط برای یکسال یا کمتر و یا بیشتر) شرط ساقط نمی‌شود و در غیر این صورت شرط ساقط است . صراط النجاة، سؤال 871.

97- سؤال: زن من همواره مرا مجبور می‌کند به خانه مادرش و یا خواهرش و یا بستگان خودش بروم، آیا بر من واجب است از او اطاعت کنم ؟ جواب: اطاعت از او واجب نیست. امام - بهجت - فاضل - مکارم: استفتاء.

98- سؤال: آیا شوهر حق دارد زن را مجبور کند که به منزل فلان فامیل برود، در حالی که زن به هیچ وجه راضی نیست به منزل آنها برود، آیا اطاعت از او در این امر واجب است؟ جواب: شوهر حق دارد از خارج شدن زن از خانه ممانعت نماید ولی در اینگونه موارد بهتر است زن رضایت شوهر را به دست آورد. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم:

استفتاء.
ح: حق آمیزش زن
99- مسأله: شوهر نمی‌تواندبیش از چهار ماه نزدیکی با عیال دائمی خود را ترک کند.خواه همسر او جوان باشد یا نباشد. امام: توضیح المسائل، مسأله 2418 و تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل فی القسم و النشوز،مسأله 1 و کتاب نکاح، مسأله 13. امام - فاضل - مکارم: عروةالوثقی، نکاح، فیما یتعلق باحکام الدخول، مسأله 7. تبریزی (16) فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2486.
100- سؤال: اگر زن در کمتر از چهار ماه از شوهر طلب آمیزش کند، آیا بر مرد واجب است او را اجابت کند؟ جواب: چنانچه زن به گونه‌ای است که مرد با او آمیزش نکند به معصیت خواهد افتاد بنابراین احتیاط واجب مرد باید درخواست زن را اجابت کند. امام - فاضل - مکارم: عروةالوثقی، نکاح، فیما یتعلق باحکام الدخول مسأله 8. تبریزی: (17)
101- سؤال: اگر مرد بخواهد به مسافرتی بیش از چهار ماه برود، الف: آیا باید از همسرش اجازه بگیرد؟ ب: در صورتی که باید اجازه بگیرد اگر زن اجازه نداد مسافرت او حرام است ؟ جواب: فاضل: اجازه گرفتن از همسر فی نفسه لازم نیست، اما چون زن هر چهار ماه یکبار حق مواقعه (آمیزش) دارد، لذا در فرض سؤال لازم است اجازه بگیرد که در حقیقت به معنای طلب اسقاط حقش است و اگر بدون اجازه سفر کرد، در صورتی که سفر او به قصد ادا نکردن حق زوجه و ترک واجب باشد، سفر او معصیت و حرام است و باید نماز را تمام بخواند.ولکن اگر به این قصد نباشد، حرام نیست. هر چند که در این صورت احوط جمع بین قصر و اتمام است. بله در خصوص سفر واجب شرعی تکلیف ساقط است، و نیز در سفرهای ضروری ولو عرفاً، مثل سفر تجارت یا زیارت یا تحصیل علم و نحو آنها، تکلیف ساقط است و سفر حرام نیست. استفتاء
102-سؤال: اگر مردی نذر کند که در زمانی بیش از چهار ماه باهمسر خود نزدیکی نکند آیا نذر او صحیح است؟(مثلاً نذر کند هر شش ماه یکبار آمیزش کند) جواب: صحیح نیست. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء
103- مسأله: اگر مرد برای امر واجب شرعی و یا برای امر ضروری ولو ضرورت آن عرفی باشد مانند: تجارت یا تحصیل و غیره... لازم نیست قبل از چهار ماه نزد همسر خود باز گردد. ولی اگر سفر او ضرورتی نداشته باشد، مثلاً برای تفریح باشد، بنابراین احتیاط واجب باید قبل از چهار ماه نزد همسر خود باز گردد. امام - فاضل: عروةالوثقی، نکاح، فصل فیمایتعلق باحکام الدخول، مسأله 7. تبریزی - مکارم: (18)
104- سؤال: اگر مردی قسم بخورد که به کمتر از چهار ماه با زن نزدیکی

نکند قسم او صحیح است؟ جواب: تبریزی: مادامی که مرجعی بر ترک نباشد، نمی‌تواند قسم بخورد. استفتاء فاضل: صحیح نیست استفتاء
105- مسأله: در موارد ذیل مرد می‌تواند آمیزش با همسرش خود را حتی بیش از چهار ماه ترک کند: 1- اگر زن رضایت داشته باشد. 2- در ضمن عقد شرط کرده باشند زن این حق را ساقط کند. 3- در صورتی که مرد توانایی آمیزش نداشته باشد. 4- به جهت بیماری برای مرد یا زن ضرر داشته باشد. 5- زن نزد همسر نباشد. 6- زن ناشزه باشد. 7- زن دارای عذر شرعی باشد(مثلاً در زمان قاعدگی باشد). امام - فاضل - مکارم: عروةالوثقی،نکاح، فصل فیما یتعلق باحکام الدخول، مسأله 8.
106- مسأله: در صورتی که مرد به دلیل وجود مانعی مانند حیض بودن زن و یا هر یک از موارد ذکر شده در مسائل قبل و یا از روی عصیان، آمیزش با زن را در مدت چهار ماه ترک کند،بر او واجب نیست قضای آن را بجا آورد. اگر چه بنابر احتیاط باید زن را ارضاء کند، در هر حال مبدأ احتساب چهار ماه، آمیزش قبلی است نه گذشت چهار ماه قمری . امام - فاضل - مکارم: فصل فیمایتعلق باحکام الدخول، مسأله 9.
107- مسأله: چنانچه دختر باکره باشد، مرد باید در هفت شب اول عروسی او همراه بخوابد، و اگر باکره نباشد در سه شب اول باید نزد او باشد، مگر آنکه زن از حق خود صرفنظر کند. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح ،فصل فی القسم والنشوز و النفاق، مسأله 4.
108- مسأله: اگر مردی هر یک از حقوق واجب زن را ادا نکند حکم نشوز پیدا می‌کند. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء توجه: احکام نشوز در انتهای همین فصل به تفصیل خواهد آمد.
109- مسأله: مرد نمی‌تواند زن دائمی خود را به طوری ترک کند که نه مثل زن شوهردار باشد نه مثل زن بی شوهر، لکن واجب نیست که هر چهار شب یک شب را نزد او بماند. امام: توضیح المسائل: مسأله 2417 و تحریر الوسیله، کتاب نکاح، فی النشوز، مسأله 1. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 2066. حقوق مرد نسبت به زن حقوق شوهر نسبت به زن عبارتند از: الف - عدم خروج از منزل مگر به اذن شوهر. ب - عدم جو از صدقه دادن، نذر کردن ویا قسم خوردن مگر به اذن شوهر. ج - تمکین به شوهر در هر زمانی که مرد بخواهد. د - پاک کردن خود از هر چیزی که باعث دور کردن شوهر از تمتّعات جنسی است . ه - رعایت نظافت و آرایش کردن در صورتی که شوهر آن را طلب کند. الف - عدم خروج از منزل مگر به اذن شوهر
110- مسأله: زنی که عقد دائمی شده نباید بدون اجازه شوهرش از خانه بیرون رود. امام :تحریرالوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النشوز ، قبل از مسئِله 1 و توضیح المسائل ، مسئله 2412. بهجت: توضیح المسائل،

مسأله 1897. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2421. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2480 . مکارم (19)
111- سؤال: آیا باید برای صله رحم بابستگان نزدیک و یا حتی با پدر و مادر و خانواده خود، از شوهرم برای خروج از خانه اجازه بگیرم یا می‌توانم به قدر انجام صله رحم بدون اذن شوهر از خانه خارج شوم ؟ جواب: خروج از خانه حتی اگر برای صله رحم و یا دیدن پدر و مادر و بستگان نزدیک باشد، بدون اجازه شوهر حرام است . امام - بهجت - تبریزی - فاضل :مدرک مسأله قبل. مکارم(20)
112- سؤال: اگر خانمی بداند شوهرش با خارج شدن او از خانه برای فلان مکان راضی است، آیا می‌تواند بدون اجازه شوهرش از خانه خارج شود؟ یا اینکه باید برای هر خروج از خانه علیرغم علم به رضایت شوهر، از او اجازه بگیرد؟ جواب: اگر زن اطمینان دارد که شوهرش رضایت دارد و اجازه می‌دهد، خروجش از منزل اشکال ندارد. امام - فاضل - تبریزی - مکارم: استفتاء بهجت (21) در نتیجه: اگر خانمی مطمئن باشد شوهرش با خروج از خانه او رضایت دارد می‌تواند از خانه خارج شود، اگر چه از شوهر اجازه نگیرد. بنابراین مواردی که معمولاً شوهر به زن اجازه می‌دهد، مانند خروج‌برای کار یا خرید یا صله رحم با افراد خاصی و... زن می‌تواند از منزل خارج شود. البته باید توجه داشت مواردی که زن شک دارد که شوهر اجازه می‌دهد یا نه، حق ندارد بودن اذن شوهر از خانه خارج شود. همچنین باید خانمها توجه نمایند نمی‌توانند بگویند چون شوهر با خروج از منزل برای رفتن خانه مثلاً فلان فامیل راضی است پس حتماً با خروج برای رفتن به منزل شخص دیگری هم راضی است و از خانه خارج شود. بلکه باید بداند که شوهر برای رفتن به منزل فرد دوم، رضایت دارد و به او اجازه می‌دهد. زیرا چه بسیار مواردی که ممکن است شوهر با خروج زن به محلی راضی باشد اما با محلهای مشابه راضی نباشد. بنابراین خانمها باید از قیاس در مسأله به شدت پرهیز نمایند. بله اگر شوهر اجازه کلی داده است و یا زن مطمئن است که به محل دوم رفتن مورد رضای شوهر است می‌تواند از منزل خارج شود.
113- سؤال: اگر خانمی از شوهرش اجازه گرفت به محلی برود، آیا می‌تواند از آنجا به محل دیگری برود؟ مثلاً به خانه خواهر یا مادر خود برود؟ جواب: تبریزی: به همان اندازه که شوهر اجازه داده است باید عمل کند. استفتاء فاضل: اگر احراز رضایت رفتن به محل دیگر بکند، می‌تواندبرود والّا نه. استفتاء. بهجت: اگر علم به رضایت شوهر دارد می‌تواند برود والّا نه . با استفاده از توضیح المسائل، مسائل متفرقه، مسئله 18.
114- سؤال: آیا زن می‌تواند بدون اجازه شوهر به مسجد یا نماز جمعه یا

به طور کلی به مجالس مذهبی برود؟ جواب: بهجت - تبریزی: اگر فرا گرفتن احکام شرعیه متوقف بر خارج شدن از خانه باشد، می‌تواند خارج شود. بهجت: با استفاده از توضیح المسائل، مسائل متفرقه، مسأله 18 و تبریزی: استفتاء. فاضل: اگر شوهر رضایت نداشته باشد، بیرون رفتن حرام است استفتاء
115- سؤال: اگر مردی برای انتقام گرفتن از زن خود، به او اجازه خروج از منزل را ندهد، آیا زن باید اطاعت کند؟ مثلاً همیشه اجازه می‌داده به محلی برود ولی حالا برای انتقام اجازه نمی‌دهد. جواب: فاضل: انتقام گرفتن مرد از همسر خود، مناسب اخلاق انسانی و اسلامی نیست. ولی اگر به هر جهت اجازه خروج نداد، بر زن واجب است که اطاعت کند. استفتاء 116- سؤال: اگر خانمی بدون اجازه شوهرش از منزل خارج شده، تکلیف او از لحاظ نماز و روزه چیست؟ آیا او ناشزه می‌شود؟ جواب: تبریزی: چنانچه به عنوان ترک شوهر و قهر باشد ناشزه است؛ و در سفر نماز و روزه‌اش تمام است و در غیر اینصورت احتیاطاً جمع کند(هم شکسته بخواند و هم تمام) و در هر حال باید برگردد. استفتاء فاضل: اگر با لباسی که شوهر در اختیار او گذاشته نماز بخواند، چنانچه شوهر راضی نباشد نمازش باطل است ولی روزه او صحیح است هر چند معصیت کرده است. استفتاء
117- سؤال: آیا زن می‌تواند در حین عقد شرط کند که اجازه خروج از منزل به دست خودش باشد؟ جواب: چنین شرطی نافذ نیست و اگر هم ضمن عقد آن را شرط کرده‌اید عقد شما صحیح، ولی شرط آن باطل است . امام: با استفاده از تحریرالوسیله، کتاب‌نکاح، فی الشروط المذکوره فی عقد، مسائل 1 و 2. بهجت - تبریزی - فاضل: (22) ب: عدم جواز صدقه، نذر و قسم خوردن زن مگر به اذن شوهر احکام و سؤالات این قسمت در فصل روابط اقتصادی از سؤال 50 تا 58 آمده است مراجعه فرمایید.
118- سؤال: اگر زنی هنگام عقد شرط کرده است که مجاز به انجام کارهای فرهنگی در خارج خانه باشد و یا اجازه داشته باشد کار کند و مرد نیز پذیرفته است، اگر بعد از ازدواج، مرد اجازه ندهد برای انجام اینگونه کارها از منزل خارج بشود، آیا زن می‌تواند بدون اذن شوهر از منزل خارج شود؟ جواب: بهجت - تبریزی: در فرض مذکور می‌تواند بدون اذن شوهر برای انجام کارهای مذکور خارج شود . بهجت: با استفاده از توضیح المسائل، مسائل متفرقه، مسئله 18. تبریزی :استفتاء فاضل: در فرض شرط نمی‌تواند از زوجه ممانعت کند مگر اینکه شغل مناسب شأن او نباشد استفتاء ج: حق تمکین
119 - مسأله: زن باید خود را برای هر لذتی که همسرش می‌خواهد تسلیم

نماید و بدون عذر شرعی از نزدیکی کردن او جلوگیری نکند . امام: تحریرالوسیله، فصل فی القسم و النشوز، قبل از مسئله 1 و توضیح المسائل، مسأله 2412 . بهجت: توضیح المسائل، مسئله 1897 . تبریزی: توضیح المسائل، مسئله 2421 فاضل: توضیح المسائل، مسئله 2480 مکارم: توضیح المسائل، مسئله 2062 120- سؤال: اگر مرد در روابط زناشویی افراط کند و این برای سلامتی زن و حتی خود شوهر مضر باشد، آیا زن می‌تواند به اندازه معقول تمکین کند؟ جواب: تبریزی به اندازه متعارف تمکین لازم است و نه بیشتر. استفتاء فاضل: اگر برای زن ضرر قابل توجهی داشته باشد می‌تواند تمکین نکند، بلکه برای حفظ سلامتی خود تمکین نکردن لازم است. اما اگر ضرر متوجه شوهر است، نمی‌تواند تمکین نکند. استفتاء

121- سؤال: اگر زن دارای ضعف شدید بدنی باشد، و یا به علت بیماری توان تمکین به شوهر نداشته باشد آیا می‌تواند شوهر را تمکین نکند؟ جواب: بهجت: در صورت داشتن عذر شرعی می‌تواند تمکین نکند. با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 1897. تبریزی: در صورت عذر می‌تواند تمکین نکند استفتاء فاضل: ضعف غیر قابل تحمل و بیماری، مسقط تکلیف است و زن در آن حال می‌تواند تمکین نکند استفتاء د - رفع منافرات

122- مسأله: زن باید چیزهایی را که در روابط جنسی موجب منافرت و عدم رغبت مرد به زن می‌شود را از خود دور کند. امام: تحریر الوسیله، القول فی النشوز، قبل از مسئله 1. در نتیجه: بطور مثال اگر زن در منزل همواره دارای لباسهای کثیف و رویی ژولیده باشد و همیشه بوی غذا از او به مشام برسد و یا دارای اخلاقی تند و برخوردهایی غیر عاطفی باشد و یا چنان خود را با کار در خانه و یا در بیرون خسته کند که توان حتی صحبت کردن با شوهر را نداشته باشد، و یا چنان سردی از خود نشان دهد که هیچ رغبتی برای مرد نسبت به او به وجود نیاید و امثال آن، همه و همه مواردی هستند که باعث می‌شود زن، واجب شرعی خود را ترک کند و نه فقط حکم ناشزه را پیدا کند بلکه از داشتن یک زندگی شیرین و عاطفی محروم بماند. ه - آرایش و نظافت

123- مسأله: زن باید در صورتی که شوهر بخواهد برای او آرایش کند و نظافت نماید. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، القول فی النشوز، قبل از مسأله 1. فاضل: (23)

124- سؤال: اگر مردی به زن امر کند فلان آرایش را برایش بنماید و یا فلان لباس را در منزل بپوشد، آیا زن باید اطاعت کند؟ جواب: اطاعت زن از شوهر در مورد مربوط به استمتاعات واجب است و امور مذکور اگر در این راستا باشد یا ترک آنها موجب نفرت شوهر باشد، باید اطاعت کند والّا

لازم نیست. امام: با استفاده از مدرک سؤال قبل. فاضل: استفتاء

نشوز الف - نشوز زن

125- مسأله: زن در هر یک از صور ذیل ناشزه می‌شود، و در نتیجه حق نفقه او ساقط می‌شود و مرد می‌تواند نفقه او را نپردازد: 1- عدم تمکین به شوهر. 2- خارج شدن از خانه بدون اذن و رضایت شوهر. 3- پاک نکردن خود از هر آنچه باعث دور کردن شوهر از تمتعات و لذات می‌گردد. 4- ترک نظافت و یا ترک آرایش، اگر شوهر آن را طلب کند. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، القول فی النشوز، قبل از مسأله 1 و فصل فی النفقات، مسأله 1 و توضیح المسائل، مسأله 2413. بهجت - تبریزی: (24) فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2481 و استفتاء مکارم توضیح المسائل، مسأله 2063 126- مسأله:اگر زن در اعمالی که بر او واجب نیست از شوهر اطاعت نکند، ناشزه نمی‌شود. امام - تبریزی - فاضل - مکارم: با استفاده از مدرک مسأله قبل . در نتیجه: اگر شوهر به زن امر کند، خانه را تمیز کند یا غذا بپزد یا فلان جنس را از بازار بخرد و یا... و زن از انجام این اوامر سرپیچی کند، ناشزه نمی‌شود. اگر چه بهتر است زن در اینگونه امور از شوهر اطاعت کند.

127- سؤال: زن با چند مرتبه اطاعت نکردن در وظایف واجب خود نسبت به شوهر ناشزه می‌شود؟ جواب: اگر زن بدون عذر وظایف خود را انجام ندهد حتی اگر برای یکبار، نشوز محقق می‌شود و اگرتوبه کرد و از شوهر اطاعت نمود نشوز برداشته می‌شود. امام - تبریزی - فاضل - مکارم: با استفاده از مدارک مسأله قبل.

128 - مسأله: اگر از خانمی نشانه‌های نشوز و نافرمانی ظاهر شد، مثلاً در حرف زدن و انجام کارها بسیار تند و خشن عمل کرد، و یا با شوهر قهر کند و یا خدای ناخواسته به شوهر اهانت کند، شوهر باید او را نصیحت کند. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، القول فی النشوز، مسأله 1.

129- مسأله: اگر زن نصیحت شوهر (که در مسأله پیش گفته شد) را نشنود و یکی از کارهایی که باعث نشوز او می‌شود را انجام دهد (مثلاً بدون اذن شوهر از منزل خارج شود و یا خود را برای استمتاعات شوهر مهیا نکند و...) در این صورت مرد می‌تواند با او قهر کند و از همخوابی با او دوری کند؛ یعنی یا در رختخواب به او پشت کند و یا اصلاً نزد او نخوابد. امام: مدرک مسأله قبل.

130- مسأله: اگر زن با قهر کردن نیز دست از نافرمانی شوهر برنداشت، مرد می‌تواند به اندازه‌ای که باعث تنبّه و ترک نافرمانی او گردد وی را تنبیه کند، ولی بیش از آن جایز نیست و اگر باز هم زن تمکین نکرد می‌توان تنبیه را بیشتر یا شدیدتر کرد. البته به شرط آنکه قرمز، کبود و یا موجب جراحِت بدن او نشود. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، القول فی

النشوز، مسأله 1.
131- مسأله: اگر تنبیه زن بیش از حد لازم باشد و یا باعث کبود شدن و یا جراحت گردد، علاوه بر اینکه شوهر معصیت کرده است باید دیه آن را نیز بپردازد. امام: با استفاده از مدرک مسأله قبل.
132- مسأله: باید این تنبیه به قصد اصلاح زن باشد، نه برای تشفی خاطر و یا انتقام و امثال آن. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، القول فی النشوز، مسأله 1. در نتیجه: از چند مسأله گذشته چنین به دست می‌آید که مردان اولاً نمی‌توانند زن خود را به هر بهانه‌ای تنبیه کنند، بلکه این حکم فقط در نافرمانیهایی است که موجب نشوز زن می‌گردد، ثانیاً همواره باید ابتدا زن را نصیحت کرد اگر مؤثر نشد با او قهر کرد و اگر مؤثر نشد می‌توان او را با شرایط گفته شده، تنبیه نمود. بنابراین جایز نیست زن را بلافاصله بعد از نافرمانی تنبیه کرد. ثالثاً مردان نمی‌توانند به هر مقداری که می‌خواهند زن را تنبیه کنند بلکه فقط باید به اندازه‌ای باشد که زن از نافرمانی دست بردارد. رابعاً نباید به قدری باشد که باعث قرمز شدن بدن و یا کبود شدن آن گردد. خامساً باید به قصد اصلاح زن باشد نه از روی عصبانیت، انتقام، تشفی خاطر و یا هر چیز دیگر. و شما خواننده عزیز توجه می‌فرمایید در واقع تنبیهی که با چنین شرایطی باشد، تنبیه و تذکری برای زن خواهد بود که باعث می‌شود به انجام وظایف خود ملزم گردد. توجه و مراقبت: آقایان توجه داشته باشند در صورتی که لازم شد با حفظ شرایط ذکر شده، زن را تنبیه کنند، باید به شدت از این کار در هنگام عصبانیت پرهیز نمایند، زیرا در آن صورت تنبیه اغلب برای فرونشاندن خشم و تشفی خاطر صورت می‌گیرد و این عمل حرام است و باید از آن پرهیز کرد.
134- مسأله: اگر خانمی ناشزه شود، سپس پشیمان شود، تا زمانی که عملاً نشان نداد دست از نافرمانی کشیده است، نفقه او بر شوهر واجب نمی‌شود. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، فصل فی النفقات مسأله 3. در نتیجه: از زمانی نفقه زن بر مرد واجب می‌شود که زن عملاً نشان دهد از روش خود دست برداشته است. بنابراین اگر زن فقط عذر خواهی کند، نفقه بر مرد واجب نمی‌شود.
ب - نشوز مرد
135- مسأله: اگر مرد به وظایف واجب خود نسبت به زن عمل نکند و نفقه زن را نپردازد ناشزه (البته استعمال صحیح آن ناشز است) می‌شود. امام: تحریرالوسیله، نکاح، القول فی النشوز، مسأله 2. امام - بهجت - تبریزی - مکارم - فاضل: استفتاء. 136- مسأله: اگر نشانه‌های نشوز در مرد پیدا شود زن می‌تواند مرد را نصیحت کند و اگر نصیحت مؤثر نشد می‌تواند شکایت خود را نزد حاکم ببرد تا او مرد را وادار کند به وظایف خود عمل نماید. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: با استفاده از

مدارک مسأله قبل .
137- سؤال: آیا زن حق دارد با شوهر خود قهر کند یا شوهر را کتک بزند؟
جواب: زن حق قهر کردن یا کتک زدن شوهر را ندارد. امام با استفاده از تحریرالوسیله، کتاب نکاح، القول فی النشوز، مسأله 2. بهجت - فاضل - مکارم: استفتاء تبریزی: (25) توجه و مراقبت: آقایان باید توجه داشته باشند عصبانی مزاج بودن، یکدندگی در منزل، امر و نهی کردن زیاد به گونه‌ای که تنها تصمیم گیرنده در منزل باشند، نداشتن سعه صدر و تحمل، نداشتن گذشت در اتفاقات زندگی و مواردی از این قبیل، زمینه‌های بسیار مساعدی هستند که باعث می‌شوند مرد حقوق همسر خود را ایفا نکند، در نتیجه علاوه بر اینکه معصیت کار بوده، ناشز نیز می‌شود. زیرا با توجه به حقوق زن نسبت به مرد مانند خوشرفتاری کردن با زن و یا بخشیدن اشتباهات او و... مرد باید در خانه، فضایی صمیمی و دوستانه را فراهم آورد تا از بروز هر گونه ناهنجاری جلوگیری شود.

تغذیه فرزند نگهداری و حضانت مخارج فرزند نذر - عهد - قسم والدین و فرزندان

249 - مسأله: واجب است هنگام تولد فرزند، کسانی که مادر را کمک می‌کنند(مانند پزشک، پرستار، ماما و...) زن باشند مگر در مقام اضطرار و یا در صورت نبودن زن ؛ البته بودن شوهر، نزد زن در هنگام وضع حمل اشکالی ندارد اگر چه اضطرار هم نباشد . امام: تحریر الوسیله، القول فی احکام الولاده، مسأله 1. بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء

250- مسأله: ختنه کردن فرزند پسر واجب است و مستحب است در روز هفتم بعد از ولادت باشد، ولی اگر به تأخیر بیفتد اشکالی ندارد و چنانچه تا بعد از بلوغ این کار صورت نگیرد بعد از آن بر خود فرزند واجب خواهد بود برای انجام آن اقدام کنند. امام: تحریر الوسیله، نکاح، القول فی احکام الولاده، مسأله 4 .

251- مسأله: اگر فرزند مختون (ختنه شده) به دنیا بیاید، واجب نیست او را ختنه کنند. امام: تحریرالوسیله، نکاح، القول فی احکام الولاده، مسأله 8.

252- مسأله: واجب نیست کسی که فرزند را ختنه می‌کند مسلمان باشد، حتی اگر کافر هم باشد، اشکالی ندارد. امام: تحریرالوسیله، نکاح، القول فی احکام الولاده، مسأله 7. مستحبات ولادت فرزند 253- مسأله: انجام امور ذیل بعد از تولد فرزند مستحب است: - شستن فرزند بعد از تولد اگر برایش ضرر نداشته باشد. - اذان گفتن در گوش راست و اقامه گفتن در گوش چپ فرزند. - مالیدن آب فرات و تربت سید الشهداء علیه السلام به سقف دهان او. - نام گذاری او به اسماء زیبا . - بهتر است از اسمائی باشد که متضمن عبودیت خداوند باشد مانند: عبدالرحیم، عبدالرحمن، و امثال آن و یا نام پیامبران باشد و بهترین آن محمد است . - تراشیدن موی سر نوزاد، یک هفته بعد از تولد و هم وزن موها، طلا یا نقره صدقه دادن . - دادن ولیمه در زمان تولد فرزند و یا چند روز بعد از آن . - ختنه کردن در روز هفتم . - دادن ولیمه هنگام ختنه کردن فرزند (البته می‌توان ولیمه تولد را با ولیمه ختنه در روز هفتم یا چند روز نزدیک به آن، با هم انجام داد). - تغذیه بچه با شیر مادر. امام: تحریر الوسیله، نکاح، القول فی احکام الولاده، مسائل 2، 3، و 14 .

254- مسأله: از مستحبات مؤکده برای فرزندان، عقیقه کردن است، چه فرزند پسر باشد چه دختر. عقیقه کردن یعنی قربانی کردن گاو یا گوسفند یا شتر با توجه به احکام ذیل: - مستحب است برای پسر حیوان نر، و برای دختر حیوان ماده باشد. - نمی‌توان بجای قربانی کردن، پول آن را صدقه

داد. - مستحب است عقیقه در روز هفتم تولد فرزند باشد، اما اگر از روی عذر و یا جهل به مسأله و یا هر دلیل دیگر عقیقه انجام نشد، هر موقع بعد از تولد فرزند می‌تواند قربانی کند. - اگر پدر و مادر تا قبل از سن بلوغ برای فرزند عقیقه نکردند فرزند می‌تواند خودش اقدام به عقیقه کند . - اگر برای شخصی تا آخر عمر عقیقه نشود، مستحب است بازماندگان او برایش عقیقه کنند. - مستحب است یک ران یا یک پای حیوان را به قابله فرزند بدهند، اگر چه مستحب است یک چهارم کل حیوان را به قابله بدهند، اگر قابله نبود، مستحب است همان مقدار را به مادر فرزند بدهند تا او آن را صدقه بدهد. - فرقی نیست که گوشت را تکه تکه کنند و صدقه بدهند یا او را طبخ کنند، و جمعی از مؤمنین را دعوت کنند از آن غذا بخورند. بهتر است دعوت شدگان کمتر از 10 نفر نباشند ولی هر چه بیشتر باشند بهتر است. - مستحب است دعوت شوندگان از عقیقه بخورند و سپس برای فرزند دعا کنند. امام: تحریرالوسیله، نکاح، القول فی احکام الولاده، مسائل 9 و 10.

تغذیه فرزند 255- مسأله: بر مادر واجب نیست که فرزند خود را شیر بدهد، چه مجانی و چه با اجرت. البته به شرط آنکه تغذیه بچه منحصر در شیر مادر نباشد. بنابراین اگر بتوان بچه را با شیر خشک یا با دایه گرفتن و یا با شیر گاو و گوسفند و مانند آن تغذیه کرد و برای فرزند هم ضرری از این ناحیه نبود، بر مادر واجب نیست فرزند را شیر بدهد. امام: تحریرالوسیله، نکاح، القول فی احکام الولاده، مسأله 11.

256- مسأله: اگر تغذیه بچه منحصر به شیر مادر باشد (مثلاً شیر دیگران برای او ضرر داشته باشد و یا بدآنها دسترسی نباشد) مادر می‌تواند برای شیر دادن بچه طلب اجرت نماید و پدر باید از مال خود بچه (اگر صاحب مال باشد) آن را بدهد ؛ و اگر بچه اموالی نداشت باید خودش بپردازد و اگر او هم نداشت و یا بچه اصلاً پدر نداشت، از پدر بزرگ یا جد پدری او اجرت گرفته می‌شود؛ و اگر هیچ کدام نبودند و یا برایشان مقدور نبود اجرت را بپردازند، تغذیه بچه به عهده مادر خواهد بود یا مجاناً بچه را شیر بدهد و یا دایه‌ای را برای او اجیرکند ؛ در هر حال نفقه این بچه به عهده مادر خواهد بود. امام: همان مدرک مسأله قبل .

257- مسأله: در صورت داشتن توانایی و نبودن اضطرار، مادر باید حداقل بیست و یک ماه فرزند را شیر دهد، اگر چه، تغذیه کامل فرزند با شیر مادر، دو سال یعنی 24 ماه است . امام: تحریر الوسیله، نکاح، القول فی احکام الولاده، مسأله 15 . تبریزی - مکارم (43) در نتیجه: جایز نیست مادر و یا هر کسی که متکفل شیر دادن به فرزند است، کمتر از بیست و یک ماه او را شیر بدهد، ولی اگر توانایی نداشته باشد و یا اضطرار باشد، به اندازه رفع ضرورت، تا آنجا که برای او امکان دارد، باید فرزند را شیر

بدهد.
258- مسأله: در صورتی که تغذیه بچه منحصر به شیر مادر نباشد، مستحب است بچه به شیر مادر تغذیه شود زیرا شیر او از غیر آن با برکت‌تر است، مگر اینکه به خاطر بعضی جهات، مانند شرافت و پاکی شخص دیگر، اولویت دیگری اقتضاء شود. امام: تحریر الوسیله، نکاح، القول فی احکام الولاده، مسأله 14. تبریزی - مکارم: (44)
نگهداری و حضانت فرزندان 259- مسأله: تا دو سال اول زندگی، نگهداری وتربیت فرزند به عهده مادر است و بعد از آن، تا سن هفت سالگی تربیت و نگهداری پسر به عهده پدر و دختر به عهده مادر می‌باشد، و بعد از هفت سالگی تا سن بلوغ چه پسر و چه دختر به عهده پدر و بعد از سن بلوغ به عهده خود فرزند است. امام: تحریرالوسیله، نکاح، القول فی احکام الولاده، مسأله 16. بهجت - تبریزی - فاضل: (45)
260- مسأله: در ایام سر پرستی هر کدام از پدر و مادر، اگر دیگری خواست بچه‌اش را ببیند یا اینکه به او چیزی برساند، یا مشکل یا ضرری را از او برطرف کند، و یا اینکه مدتی در کنار هم باشند، دیگری نباید مانع شود. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 1986.
261- مسأله: هر یک از پدر و مادر، اگر قبل از رسیدن نوبت سرپرستی از دنیا برود، حق سرپرستی مخصوص دیگری می‌شود، نه وصی یا نزدیکان متوفی. و در صورت وفات پدر، اگر مادر ازدواج کند، در حق سرپرستی او تامل است، و احوط رضایت کسی است که شرعاً بعد از پدر و مادر صاحب حق است . بهجت: توضیح المسائل، مسأله 1987.
262- مسأله: مخارج فرزندان به عهده پدر است و اگر پدر فقیر بود و یا اصلاً پدر نبود، به عهده پدر پدر و اگر او نیز فقیر بود و یا اصلاً نبود به عهده جد می‌باشد و اگر هیچکدام نبودند مخارج به عهده مادر بچه است و اگر مادر هم نبود و یا فقیر بود به گونه‌ای که نتواند مخارج بچه را بپردازد، به عهده پدر مادر و بعد مادر مادر و بعد پدر بزرگ مادر و به همین ترتیب، می‌باشد. امام: تحریر الوسیله، نکاح، القول فی نفقه الاقراب، مسأله 12. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2836.
263 - مسأله: وجوب نفقه فرزندان، برای پدر تکلیف است و مخالفت آن معصیت می‌باشد، لکن دین نمی‌شود. امام با استفاده از استفتائات، ج 2،غصب، سؤال 64. در نتیجه: اگر پدری مخارج چند روز فرزندان را ندهد ویا کمتر از مقدار لازم را بدهد مرتکب گناه شده است ولی آن مقدار را که نداده بعنوان دین به عهده پدر نمی‌ماند. لذا فرزند نمی‌تواند آن را از پدر طلب کند. 264 - مسأله: اگر پدر و مادری نتوانستند مخارج خود را تأمین کنند، نفقه آنان به عهده فرزند است. چه پسر باشد و چه دختر. البته در صورتی که آنها نیز فقیر نباشند والا به عهده پسر فرزند خواهد بود و اگر

امکان نداشت، به عهده دختر فرزند می‌باشد و به همین ترتیب... و اگر در هر درجه چند فرزند بود نفقه بین آنان تقسیم می‌شوند. امام: تحریر الوسیله، نکاح، القول فی نفقه الاقارب، مسأله 12. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2835. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 1989. در نتیجه: اگر پدر و مادری که نمی‌توانند مخارج خود را تأمین کنند مثلاً سه فرزند داشته باشند، باید هر سه به نحو مساوی نفقه پدر و مادر را بپردازند. البته در صورتی که توانایی پرداخت آن را داشته باشند ؛ و اگر یک نفر از آنها توانایی نداشت، تکلیف از او ساقط می‌گردد و دیگر فرزندان باید نفقه را بپردازند و همین طور است در مراتب بعدی . 265- سؤال: آیا پول تو جیبی که پدر به فرزند می‌دهد، رضایت او در طرز خرج کردن فرزند نیز شرط است یا خیر، با توجه به اینکه طرز خرج کردن غیر اسلامی نیست ؟ جواب: اگر پول را به فرزند بخشیده باشد، در خرج کردن آن در راه حلال آزاد است، ولی سعی نماید رضایت پدر را کسب کند. امام: کتاب استفتائات، ج 2، ص 328، سؤال 7 .

266- مسأله: پدر و مادر می‌توانند از مواد خوراکی فرزندان بدون اجازه آنان بخورند و همینطور فرزندان می‌توانند از مواد خوراکی پدر و مادر بخورند به شرط آنکه ندانند که آنها راضی نیستند، اما لازم نیست بدانند حتماً آنها راضی هستند. امام: کتاب تحریرالوسیله، اطعمه والاشربه، مسأله 29.

267- مسأله: در مسأله قبل احتیاطاً جایز نیست از مواد خوراکی خاصی که معمولاً برای بعضی میهمانهای غریبه و مهم نگه می‌دارند، استفاده کرد. مگر آنکه علم به رضایت صاحب خوراکی داشته باشند. امام: همان مدرک مسأله قبل .

هدیه به فرزندان 268- سؤال: آیا پدر و مادر می‌توانند پولی که برای نوزاد هدیه آورده‌اند را خرج کنند (در صورتی که آورنده پول مشخص نکرده باشد این هدیه برای مادر است یا نوزاد) تبریزی: در صورتی که مشخص نباشد برای فرزند است یا مادر، می‌توانند خرج کنند. استفتاء فاضل: ظاهر این است که مانعی نداشته باشد ولی احتیاطاً پول مذبور را برای بچه خرج کنند. استفتاء

269- مسأله: اگر پدر چیزی را به فرزندانش ببخشد و آن را به آنها تحویل دهد نمی‌تواند آن را پس بگیرد. امام: با استفاده از کتاب استفتائات، ج 2، هبه، سؤال 13. بهجت: با استفاده از توضیح المسائل، مسائل متفرقه، مسأله 17.

270- مسأله: تفاوت قائل شدن بین فرزندان در هدیه دادن مکروه است. بلکه اگر موجب فتنه یا دشمنی و کینه و عقده گردد حرام است. امام: تحریر الوسیله، الهبه، مسأله 22.

271- مسأله: مستحب است انسان به بعضی از فرزندان که دارای خصوصیتی هستند که باعث اولویت آنها می‌شوند، بیشتر از دیگران هدیه بدهند. در صورتی که موجب فتنه یا دشمنی و کینه و عقده نگردد. امام: مدرک مسأله قبل. در نتیجه: با توجه به دو مسأله قبل اگر بچه‌ها با یکدیگر در یک سطح و مرتبه هستند، تفاوت قائل شدن بین آنها مکروه است و اگر بعضی بر دیگران اولویت دارند و یا خصوصیتی خاص دارند، مستحب است به او بیشتر از دیگران هدیه داد. البته اگر موجب فتنه، دشمنی، کینه و یا عقده نگردد. که در آن صورت به طور کلی تفاوت قائل شدن بین آنها حرام است .
نذر، عهد، قسم 272- مسأله: فرزند واجب نیست در نذر و عهد از پدرش اجازه بگیرد و پدر نیز حق ممانعت از انجام نذر و عهد فرزند را ندارد . امام: تحریر الوسیله، القول فی النذر، مسأله 3 و استفتائات، ج 2، نذر، سؤال 12. تبریزی - فاضل - مکارم (46)
273- مسأله: اگر فرزند بدون اجازه پدر قسم بخورد بعید نیست که قسم او صحیح نباشد، لکن نباید احتیاط را ترک نماید. امام: توضیح المسائل، مسأله 2673. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2682. بهجت - مکارم (47)
274- مسأله: اگر پدری قرزند را از قسم خوردن نهی نماید قسم او صحیح نیست امام: توضیح المسائل، مسأله 2672. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 2123. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2681. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 2301. روابط فرهنگی 275 - سؤال: اینجانب پدری دارم که خوش اخلاق نیست و مغرور و خود پرور می‌باشد و در حق خانواده خود ظلم روا می‌دارد و من از وقتی که به تکلیف رسیده‌ام در حال مبارزه با پدرم هستم. اگر جوابش را همان موقع در حضور دیگران بدهم که کار نادرست و ناشایست انجام داده‌ام و اگر تنها با پدرم صحبت نمایم حرفم را قبول نمی‌کند و می‌گوید در مقابل پدرت درشتی نکن. خلاصه نمی‌دانم چه کنم آیا شما صلاح می‌دانید که من این صحبتها را بنمایم یا نه ؟ جواب: حفظ احترام والدین و مراعات ادب و صحبت با آنان لازم است. و در موارد لزوم امر به معروف و نهی از منکر کنید، و اگر مأیوس از تأثیر باشید، تکلیف از شما ساقط است . امام: کتاب استفتائات، ج 1، ص 488، سؤال 20. بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء.
276- سؤال: فرزند پدری هستم که هیچ گونه اعتقاد به خدا و پیغمبر و معاد ندارد، مسلماً نماز هم نمی‌خواند، بلکه در مواردی توهین به آستان قدس خدا و پیامبر می‌کند و با انقلاب فوق العاده بد است. اخلاق خانوادگی او به خاطر اینکه مادرم و خواهر و برادرانم معتقد به مبانی مذهبی هستند، فوق العاده تند و بدور از عواطف پدری است. من تا آنجا که توانستم با

محبت و رفتار ملایم با پدرم صحبت کرده او را از روشی که در مقابل خانواده پیش گرفته است نهی کرده‌ام، اما محبت و طبع ملایم هم در او کارگر نیست.اکنون وضع خانواده آشفته است و هر روز دعوا و ناسزاگویی از طرف پدرم در خانواده شدیدتر شده و من هم با پدرم دعوا کرده و از او قهر نمودم. حال از امام عزیز می‌خواهم تکلیف اینجانب را نسبت به پدرم که کافر به همه چیز است روشن کنید. جواب: از قطع رحم اجتناب کنید و حتی المقدور در هدایت او کوشش نمایید . امام کتاب استفتائات، ج 1، ص 489، سؤال 21. 277- مسأله: بنابر احتیاط واجب جایز نیست فرزندان در حالی که پدر و مادر تنها در مکانی هستند بدون اجازه وارد آن مکان بشوند. امام: عروة الوثقی، نکاح، مسأله 43. فاضل - مکارم (48)

278- سؤال: آیا پدر و مادر حق دارند بدون اجازه وارد اطاق فرزندان خود بشوند، چه فرزندان به سن بلوغ رسیده باشند چه نرسیده باشند؟ جواب: مکارم: چنانچه برای مسائل تربیتی، سرکشی از فرزندن لازم باشد، این کار اشکال ندارد استفتاء تبریزی: اگر در اطاق، فرزندان با همسرانشان نباشند، ورود پدر و مادر به اطاق آنها مانعی ندارد. استفتاء. فاضل: در اوقاتی که عادتاً لباس خود را در می‌آورند، استیذان لازم است و در غیر این اوقات لازم نیست. استفتاء.

279- مسأله: اگر فرزندی به همراه همسرش در مکانی تنها باشند، بنا بر احتیاط واجب جایز نیست که پدر یا مادر بدون اذن وارد آن مکان بشوند. امام - فاضل - مکارم: عروة الوثقی، نکاح، مسأله 43. 280- سؤال: آیا جایز است پدر و مادر فرزندشان را بدون دلیل و از روی عصبانیت و بی حوصلگی کتک بزنند یا حق الناس به گردنشان است؟ جواب: جایز نیست ولی برای تأدیب در حد متعارف که موجب سرخی و سیاهی و کبودی نشود، جایز است. امام: استفتاء در کتاب احکام ازدواج، ص 180. تبریزی با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2819.

281- مسأله: اگر بچه یکی از گناهان کبیره را مرتکب شود، ولیّ و یا مثلاً معلم با اجازه ولیّ، می‌تواند به قدری که ادب شود و دیه واجب نشود او را بزند. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2819.

282- مسأله: اگر کسی بچه‌ای را طوری بزند که دیه واجب شود، دیه مال طفل است و اگر مرده باید به ورثه او بدهند. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2820.

283- سؤال: حال اگر خاله کودک، دایی یا عمو یا خواهر یا برادر او، بچه را بزنند آنوقت چه صورتی دارد؟ جواب: جایز نیست مگر با اذن ولی، با همان شرایط، جهت تأدیب. امام: با استفاده از مدرک سؤال قبل و استفتاء. تبریزی، با استفاده از مدرک سؤال قبل .

1- سؤال: چندین سال است که ازدواج کرده‌ام، خودم خیلی دنبال مسائل دینی و شرعی هستم و مقلد امام می‌باشم، ولی متأسفانه همسرم زیاد، به مسائل دینی اهمیت نمی‌دهد و بعضی اوقات پس از سر و صدای زیاد یک دفعه نماز می‌خواند و چند دفعه نمی خواند و این امر مرا زیاد رنج می‌دهد، در اینجا وظیفه من چیست ؟ 1- آیا خوردن غذایی که او درست می‌کند از نظر شرعی جایز است ؟ 2- آیا در این مورد، روز قیامت مسئوول نیستم ؟ 3- آیا در اثر بی توجهی او به دین، باید او را طلاق بدهم ؟
جواب: اگر منکر خدا یا رسول یا یکی از ضروریات (1) دین نیست پاک است و باید او را امر به معروف کنید و اگر مؤثر نباشد شما معذور هستید و لازم نیست طلاق دهید، اختیار طلاق در دست خود شماست. امام: کتاب استفتائات، ج 1، ص 487، سوال 15. بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء.
2- سؤال: زنی که به مسائل شرعی مثل نماز و دیگر مسائل بی اهمیت باشد، به خصوص نماز صبح را هیچگاه به پا نمی‌دارد، وظیفه شرعی شوهرش چیست ؟ جواب: باید او را امر به معروف نمایید و به خواندن نماز وادارش کنید. امام: کتاب استفتائات، ج 1، ص 487، سؤال 16. بهجت - تبریزی - فاضل: (2) مسأله: مردی که از پدر و مادر مسلمان به دنیا آمده، اگر مرتد شود، عقد او با زنش باطل می‌شود، خواه با عیالش نزدیکی کرده باشد یا نه. امام: توضیح المسائل، مسأله 2449 و تحریرالوسیله، کتاب نکاح، القول فی الکفر، مسأله 5. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 1947. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 2458. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2515. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 2097 و استفتاء.
4- مسأله: مردی که از پدر و مادر غیر مسلمان به دنیا آمده، و مسلمان شده اگر پیش از نزدیکی با عیالش مرتد شود عقد او باطل می‌گردد و اگر بعد از نزدیکی مرتد شود چنانچه زن در سن زنهایی باشد که حیض می‌بینند، باید آن زن به مقداری که در احکام طلاق گفته شده است عدّه نگه دارد، پس اگر پیش از تمام شدن عدّه زن شوهر مسلمان شود، عقد باقی و گرنه باطل است. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، القول فی الکفر، مسأله 5 و توضیح المسائل، مسأله 2450. تبریزی - فاضل: (3)
5- مسأله :اگر زن مسلمانی مرتد شود عقد او با شوهرش باطل می‌شود. اعم از اینکه پدر و مادر او مسلمان باشند یا نباشند و اعم از اینکه شوهرش با او نزدیکی کرده باشد یا نه. اما اگر بعد از نزدیکی مرتد شود و

یائسه نباشد باید به دستوری که در احکام طلاق گفته شده است عده نگه دارد، پس اگر در بین عده مسلمان شود عقد باقی و اگر تا آخر عده مرتد بماند عقد باطل است. امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، القول فی الکفر، مسأله 5 و توضیح المسائل، مسأله 2448. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 1949. تبریزی: (4) فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2514.
6- سؤال: اگر زن یا مردی ادعا کند که مسلمان شده و شهادتین را بگوید آیا یک مسلمان می‌تواند با او ازدواج کند؟ اگر چه مطمئن نباشد او واقعاً مسلمان شده یا نه. جواب: کسی که شهادتین را اعتراف دارد و قول یا عملی که موجب ارتداد می‌شود از او سر نزده، محکوم به طهارت است و ازدواج با او اشکال ندارد. امام: با استفاده از کتاب استفتائات، ج 1، ص 105، سؤال 276. تبریزی: صراط النجاة، سؤال 828.
7- سؤال: اگر زن بعد از ازدواج بفهمد شوهر او مسلمان نیست حکمش چیست ؟ جواب: تبریزی: نکاح مزبور باطل است. استفتاء. مکارم: نمی‌تواند با او زندگی کند و ازدواجش باطل است. استفتاء
8- سؤل: اگر زن غیر مسلمان مسلمان شود و با مرد مسلمان ازدواج کند (به عقد دئم) لکن بعداً معلوم شود اصلاً مسلمان نشده بوده و صوری ایمان آورده. آیا عقد او باطل است؟ جواب: تبریزی: ملاک در اسلام شخص، اقرار به شهادتین است به زبان. و اعتقاد قلبی از شرایط ایمان می‌باشد و مادامی که اظهار بر خلاف نکرده محکوم به اسلام است و عقد آن صحیح است. استفتاء
9- مسأله: جایز نیست زن یا شوهر عکسی را که می‌داند دیدن آن برای دیگری حرام است به او نشان بدهد. امام: استفتاء. در نتیجه: زن نمی‌تواند عکس خانمهای بی حجاب را که دیدن آن برای شوهرش جایز نیست به او نشان دهد. (مانند بعضی عکسهای آلبوم خانوادگی)
10- سؤال: آیا بر زن و شوهر جایز است در حالی که تنها هستند به فیلمهای جنسی و یا عکسهای مستهجن نگاه کنند؟ جواب: تبریزی: ظاهر این است که جایز نیست. صراط النجاة، سؤال 895.
11- سؤال: آیا برای زن جایز است زیبایی‌های زنان نامحرم را برای شوهرش تعریف کند؟ جواب: تبریزی: اگر شوهر آن زنها را می‌شناسد، اشکال دارد و اگر نمی‌شناسد در صورتی که آن زن شوهر دارد بنابر احتیاط مستحب از این کار پرهیز کند. صراط النجاة سؤال 896.
12- مسأله: دروغ گفتن به زن اگر چه برای جلب محبت او باشد جایز نیست. ولی توریه در اینگونه موارد اشکال ندارد. امام: با استفاده از استفتائات، ج 2، ص 617، سؤال 5. امام - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء.
13- سؤال: آیا خلف وعده نسبت به همسر و فرزندان جایز است؟ جواب:

خلف وعده حرام نیست. امام: با استفاده از استفتائات، ج 2، ص 617، سؤال 5. امام - فاضل: استفتاء. مکارم - تبریزی (5)
14- سؤال: آیا تعریف کردن صحنه‌های محرک برای شوهر و یا برای زن جایز است؟ اگر چه به قصد تحریک باشد؟ جواب: تبریزی اگر مشتمل بر امر حرامی نباشد مانعی ندارد. استفتاء فاضل: در صورتی که تعریف کننده خود زن یا شوهر باشد به قصد تحریک مانعی ندارد. استفتاء
15- سؤال: اگر خانمی ببیند شوهر او چشم چرانی می‌کند و با زنهای نامحرم بیش از او گرم می‌گیرد، آیا می‌تواند برای متوجه کردن او به این عمل زشتش تا مدتی به او تمکین نکند؟ جواب: فاضل: تمکین نکردن جایز نیست و لکن با رعایت مراتب و شرایط نهی از منکر، نهی از منکر کند. استفتاء
16- سؤال: آیا زن می‌تواند بدون اجازه شوهرش به مسجد یا نماز جمعه و یا به طور کلی به مجالس مذهبی برود؟ جواب: بهجت - تبریزی: اگر فرا گفتن احکام شرعیه متوقف بر خارج شدن از خانه باشد، می‌تواند خارج شود، اما اگر بیرون رفتن برای غیر احکام باشد نمی‌تواند از منزل بدون اذن شوهر خارج شود. تبریزی: استفتاء بهجت: با استفاده ازتوضیح المسائل، مسائل متفرقه، مسأله 18. فاضل: اگر شوهر رضایت نداشته باشد بیرون رفتن حرام است . استفتاء
17- سؤال: اگر مردی به زنش گفت: ((نباید با فلان نامحرم حرف بزنی)) آیا زن می‌تواند با آن مرد با رعایت حدود شرعی صحبت کند؟ یا به طور کلی باید از حرف زدن با او اجتناب کند؟ جواب: تبریزی: سزاوار است زن در امور جایز هم طوری رفتار نماید که رضایت شوهر هم تحصیل شود. استفتاء. در نتیجه: طبق این فتوی مستحب است زن در همه اموری که احتیاج به اجازه گرفتن از شوهر ندارد به گونه‌ای عمل کند که رضایت شوهر جلب شود. فاضل: اگر حرف زدن هیچگونه مفسده‌ای نداشته باشد، و با حقوق شوهر منافاتی نداشته باشد و خلاصه حرف زدن شرعاً منهی عنه نباشد، وجهی برای نهی مرد نیست. استفتاء 18- سؤال: آیا زن می‌تواند بدون اجازه شوهرش برای فراگیری مسائل شرعی از خانه خارج شود و یا به مسجد و یا مجالس مذهبی برود؟ جواب: تبریزی: اگر ممکن نیست در منزل احکام شرعیه را فرا گیرد شوهر نمی‌تواند نهی کند، و زن می‌تواند خارج شود. ولی برای مسجد و غیر آن بنابر احتیاط بدون اجازه نمی‌تواند خارج شود. (احتیاط وجوبی است). استفتاء فاضل: اگر فراگیری مسائل شرعی از واجبات زن باشد و راهی برای فراگیری ندارد جز به خروج از خانه، و این خروج نیز مفسده‌ای نداشته باشد ،می‌تواند به اندازه ضرورت و به مقدار واجب خارج شود. ولی برای مسجد و غیره بدون اجازه شوهر جایز نیست. استفتاء

19- سؤل: اگر مردی به همسرش اجازه ندهد به فیلمهای خاصی نگاه کند(منظور فیلمهایی است که مثلاً شخص خاصی در آن بازی می‌کند. البته اگر فیلم منافی عفت و غیر شرعی نباشد) آیا زن می‌تواند بدون قصدریبه و تلذذ به آن نگاه کند؟ جواب: تبریزی: بهتر است زن در امور جایز هم طوری رفتار کند که رضایت شوهر هم تحصیل شود. استفتاء فاضل: اگر نگاه کردن منافی با حقوق شوهر نباشد و مفسده همراه نداشته باشد اجازه ندادن وجهی ندارد. استفتاء

20- سؤال: آیا مردان حق دارند زنانشان را مجبور به پوشیدن پوشیه و یا لباس خاصی بکنند؟ جواب: تبریزی: زن لازم است بر حسب وظیفه شخصی خود عمل کند. ولی بهتر است رضایت شوهر را بجا آورد. استفتاء فاضل: اگر به ملاحظه حفظ عفت و عصمت او باشد و یا نهی از پوشیدن لباس خاصی که پوشیدن آن محرک شهوات و موجب انحراف افراد و موجب بی حیایی و بد حجابی است، لازم است مرد او را موعظه و نصیحت کند و بر زن است که نصایح او را گوش دهد. استفتاء

21- سؤل: اگر شوهر به زن بگوید: ((نباید در منزل فلان مجلس را بر پا کنی)) آیا جایز است زن آن مجلس را بر پا نماید؟ (اعم از اینکه مجلس مذهبی مانند روضه و... باشد یا غیر آن) جواب: تبریزی: اگر خانه شوهر است نمی‌تواند بدون اجازه مجلس بر پا کند. استفتاء فاضل: برای انجام واجب شرعی احتیاج به اذن ندارد ولی در سایر امور نباید بدون اذن بیرون برود. استفتاء

22- سؤال: آیا مردان حق دارند زنانشان را از پوشیدن لباسی نهی کنند؟ جواب: فاضل: لباسی که در شأن زن است و محذوری ندارد را نهی نکنند. استفتاء

59- سؤال: اگر زنی در زندگی اولاً اطاعت از شوهر نکرد، ثانیاً برای شوهرش ارزش قائل نبود، ثالثاً اسرار زندگی را در همه جا فاش نمود، رابعاً در زندگی مرتب دروغ گفت، تکلیف مرد از نظر شرعی با چنین زنی چیست ؟ جواب: باید او را مر به معروف و نهی از منکر نمایید. امام: از کتاب استفتائات، ج 1، ص 481، سؤال 14. بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء.

60- مسأله: اگر هیچیک از زن و شوهر به وظایف خود عمل نکنند، به گونه‌ای که ترس از جدا شدن آنها از یکدیگر باشد، باید یک نفر از خانواده مرد و یک نفر از خانواده زن بری اصلاح بین این دو نفر تعیین شوند که حکم بین این دو باشند. و بر این دو نفر حاکم واجب است درباره درگیری این زن و شوهر تحقیق به عمل آورند، سپس هر چه آن دو حکم رأی دادند در صورتی که مشروع باشد، بر زن و شوهر لازم الاجراء می‌شود و باید بدان عمل کنند. مثلاً اگر با شوهر شرط کنند که همسرش را در فلان خانه مخصوص، یا نزد پدر و مادر او مسکن دهد، و یا مادر و خواهر خود را با وی همخانه نکند، یا در فلان مدت مهریه یا سایر مطالباتش را بپردازد، شوهر باید بپذیرد و آنها را انجام دهد، ولی هر گونه حکم غیر مشروع لازم الاجراء نیست و نباید زن و شوهر بدان ملتزم شوند. مثلاً شرط کنند شوهر حقوق سایر اعضای خانواده را بپردازد و یا زن بتواند بدون اجازه شوهر از خانه خارج شود و... امام: تحریر الوسیله، ج 2، کتاب نکاح، فی النشوز، مسأله 4.

61- مسأله: بنابر احتیاط واجب، باید یکی از دو حکم از خانواده مرد و دیگری از خانواده زن باشد ولی اگر هر یک از زوجین کسی را از یکی بستگان خود نداشته باشند، یا کسی باشد ولی صلاحیت حکمیت نداشته باشد، می‌توانند از غیر خانواده، کسی را برگزینند و شرط نیست که از هر طرف تنها یک حکم باشد، بلکه در صورتی که مصلحت اقتضاء کند، می‌توانند چند نفر را حکم قرار دهند. امام، همان مدرک مسأله قبل .

62- مسأله: دو حکم حق ندارند به جدایی بین زن و شوهر حکم کنند مگر اینکه در هنگام انتخاب، به آن دو شرط شود که اگر بخواهند میان آن دو اصلاح کنند و یا آنها را از هم جدا کنند، که البته اگر رأی به جدایی دادند، این حکم به غیر از راه طلاق آنهم با جمع بودن تمام شرایطش ممکن نخواهد بود. امام: مدرک مسأله قبل.

63- سؤال: آیا شوهر می‌تواند در مقابل دیگران عیوب زنش را بگوید و او را تحقیر کند، اگر چه به شوخی باشد؟ جواب: تبریزی: غیبت کردن مؤمن و

نیز تحقیر مؤمن و کاری که موجب اذیت او می‌شود جایز نیست. استفتاء مکارم: در صورتی که زن ناراحت می‌شود جایز نیست و اگر ناراحت نمی‌شود بهتر است ترک شود. استفتاء.

64- سؤال: آیا زن می‌تواند در مقابل دیگران عیوب شوهرش را بگوید و یا او را تحقیر کند؟ اعم از اینکه شوهر حضور داشته باشد یا نه و اعم از ینکه شوخی باشد یا جدی . جواب: تبریزی: غیبت کردن مؤمن ونیز کاری که موجب اذیت او می‌شود، جایز نیست. استفتاء. در نتیجه: بنابراین فتوا زن و شوهر نمی‌توانند یکدیگر را تحقیر نمایند به طور مثال مرد نمی‌تواند با به رخ کشیدن زنان دیگر، زن خود را تحقیر کند و یا اجازه ندارد در مقابل دیگران کاری کند ویا حرفی بزند که زنش تحقیر شود. همچنین زن اجازه ندارد عیوب مرد را نزد زنهای دیگر به گونه‌ای بیان کند که یا غیبت شود و یا موجب تحقیر شوهر گردد. بنابراین، ایراد گرفتن از یکدیگر در مقابل دیگران، بی اعتنایی کردن به یکدیگر، ترجیح بدون دلیل دیگران به گونه‌ای که موجب تحقیر همسر گردد و مواردی نظیر اینها، جایز نیست و زن و شوهر باید به شدت از اینگونه امور خودداری نمایند.

65- سؤال:حکم توهین کردن زن به شوهر یا به عکس چیست ؟ جواب: تبریزی: تحقیر و توهین به مؤمن جایز نیست، زن باشد یا مرد. استفتاء.

66- سؤال آیا زن اجازه دارد شوهر خود را کتک بزند؟ جواب: زن چنین حقی ندارد. امام، تحریرالولسیله، القول فی النشوز، مسأله 2. بهجت - فاضل - مکارم: استفتاء تبریزی: (13)

67- سؤال: آیا زن می‌تواند اسرار و مسائل خانوادگی را که بین خود و شوهرش هست، برای دیگران تعریف کند؟ جواب: مکارم: افشای اسرار مؤمن، جایز نیست. استفتاء.

68- مسأله: زن تحت هیچ شرایطی حتی موقعی که مرد حقوق او را نپردازد، حق قهر کردن با شوهر را ندارد. امام: با استفاده از تحریر الوسیله، القول فی النشوز، مسأله 2. در نتیجه: خانمهای محترم باید بدانند، جایز نیست تحت هیچ شرایطی با شوهر خود قهر کنند. یعنی با او صحبت نکنند و یا بستر خود را از شوهر جدا کنند و... البته در صورتی که شوهر حق او را ادا نمی‌کند (همانگونه که در بخش نشوز گفته خواهد شد) باید به حاکم مراجعه نماید. بنابراین اگر جایز نباشد زن یا مردی که ناشزه شده قهر کند به طور اولی در اختلافاتی که مربوط به سلیقه و یا نظرات هر یک از زوجین است، حق قهر کردن را ندارد.

احکام آمیزش موارد حرمت آمیزش جلوگیری از حاملگی سقط جنین تلقیح مصنوعی روابط زناشویی و تنظیم خانواده

138- مسأله: زن و شوهر می‌توانند به تمام بدن یکدیگر نگاه کنند چه با قصد شهوت چه بدون قصد آن . امام: تحریر الوسیله، کتاب نکاح، مسأله 15 و عروة الوثقی، نکاح، مسأله 29.

139- سؤال: آیا زن می تواند از نگاه شوهر به بدن او ممانعت به عمل آورد؟ جواب: زن باید برای کلیه استمتاعات شوهر مطیع او باشد مگر عذر شرعی داشته باشد. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء

140- مسأله: بر زنان واجب نیست بدن و عورتین خود را از شوهر بپوشانند همانگونه که بر مردان واجب نیست خود را از همسرشان بپوشانند. امام - فاضل - مکارم: با استفاده از عروةالوثقی، ستر و ساتر، ص 549.

141- سؤال: آیا شوهر می‌تواند به زن امر کند فلان لباس را در منزل بپوشد؟ جواب: اگر این درخواست در راستای استمتاعات باشد ویا ترک آن موجب نفرت شوهر شود، می‌تواند امر کند و بر زن نیز واجب است اطاعت کند. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء

142- مسأله: هر گونه تماس بدنی بین زن و شوهر با هر عضوی باشد، جایز است حتی اگر برای تلذذ باشد. امام - فاضل - مکارم: عروة الوثقی، نکاح، مسأله 19 و 29.

143 - مسأله زن و شوهر می‌توانند هر گونه استمتاعی را از یکدیگر داشته باشند. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء زن و شوهر به دو صورت جنب می‌شوند: الف - جماع ب - خروج منی

144- سؤال: آیا تعریف کردن صحنه‌های محرک برای شوهر یا برای زن جایز است؟ اگر چه قصد تحریک باشد؟ جواب: تبریزی: اگر مشتمل بر امر حرامی نباشد مانعی ندارد. استفتاء فاضل در صورتی که تعریف کننده خود زن یا شوهر باشد به قصد تحریک اشکال ندارد. استفتاء

145- مسأله: اگر زن و شوهر با یکدیگر جماع کنند و به اندازه ختنه گاه یا بیشتر داخل شود، در قبل باشد یا در دبر، بالغ باشد یا نابالغ، اگر چه منی بیرون نیاید، هر دو جنب می‌شوند. امام: توضیح المسائل، مسأله 349. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 352. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 355 فاضل: توضیح المسائل، مسأله 350. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 364. 146- مسأله: اگر شک کنند که به مقدار ختنه گاه داخل شد یا نه، غسل بر آنها واجب نیست. امام: توضیح المسائل، مسأله 350، و عروة

الوثقی، فصل فی غسل الجنابة، مسئله 9. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 353. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 356. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 351. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 365.
147- مسأله: اگر از زن یا شوهر چه با اختیار و چه بدون اختیار، منی خارج شود، اگر چه دخول صورت نگرفته باشد، جنب می‌شوند. امام: توضیح المسائل مسأله 345 و تحریرالوسیله، فصل فی غسل الجنابة، مسأله 1 و عروةالوثقی، فصل فی غسل الجنابه، شرط دوم.
148- مسأله: اگر منی از جای خود حرکت کند و بیرون نیاید، یا انسان شک کند که منی از او خارج شده یا نه، غسل بر او واجب نیست. امام: توضیح المسائل، مسأله 352 و عروة الوثقی، فصل فی غسل الجنابة، شرط اول . بهجت: توضیح المسائل، مسأله 355. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 358. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 353. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 367
149- مسأله: اگر منی مرد از زن خارج گردد، موجب جنابت زن نمی‌شود، مگر آنکه زن بداند منی مرد با منی او آمیخته شده است . امام: تحریر الوسیله، فصل فی غسل الجنابه، مسأله 1 و عروةالوثقی، فصل فی غسل الجنابه، شرط اول.
150- سؤال: آیا زن بدون عمل آمیزش هم جنب می‌شود یا نه؟ و در صورت مثبت بودن جواب آیا غسل بر او واجب است ؟ جواب: ممکن است و اگر یقین پیدا کند بر خروج منی، غسل واجب می‌شود و تا یقین پیدا نکند واجب نیست . استفتائات، ج 1، ص 50، سؤال 89.
151- مسأله: برخی اوقات زن به علت ملاعبه با همسر، تقریباً حالت انزال به او دست می‌دهد و بدنش سست می‌شود، به طوری که فکر می‌کند جنب شده است، آیا پس از این حالت غسل جنابت واجب است یا نه ؟ جواب: اگر یقین به انزال منی حاصل شود و از مجرا به خارج برسد غسل واجب است. امام: استفتائات ج 1، ص 53، سؤال 104.
152- سؤال: دفق وفتور بدن را در جنابت زن شرط نمی‌دانید فقط شهوت را در خروج رطوبت منی شرط جنابت فرموده‌اید، پس با رطوبتی که به نام مذی آنهم در موقع شهوت از مرد یا زن خارج می‌شود، چه تفاوتی دارد ؟ جواب: میزان شهوتی است که مقارن با آن، منی خارج می‌شود و با سایر حالات فرق دارد. امام: استفتائات، ج 1، ص 53، سؤال 103.
153- مسأله: اگر انسان در شب بداندکه صبح برای غسل کردن آب پیدا نمی‌کند، آیا با این حال میتواند با همسر خود نزدیکی کند؟ جواب: مانعی ندارد. امام: استفتائات، ج 1، ص 54،سؤال 106. بهجت: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 357. تبریزی: با استفاده از توضیح المسائل،

مسأله 359. فاضل: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 354. مکارم: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 368.
154- مسأله: کسی که نمی‌تواند غسل و تیمم کند، بعد از داخل شدن وقت نماز نباید با همسر خود نزدیکی کند، مگر آنکه بترسد که به گناه بیفتد. امام: تحریرالوسیله، فی غسل الجنابه، مسأله 3 و عروةالوثقی، فصل فی غسل الجنابه، مسأله 80.
155- مسأله: اگر کسی که نمی‌تواند غسل و تیمم کند بعد از داخل شدن وقت نماز با همسر خود آمیزش کند بعید نیست بگوییم باید از خروج منی خودداری کند، مگر آنکه برایش ضرر داشته باشد. امام: با استفاده از تحریرالوسیله، فصل فی غسل الجنابه، مسأله 3.
156- مسأله: اگر کسی نمی‌تواند غسل کند اما می‌تواند تیمم کند حتی بعد از داخل شدن وقت نماز نیز می‌تواند با همسر خود آمیزش کند. امام تحریرالوسیله، فصل فی غسل الجنابه، مسأله 3 و عروةالوثقی، فصل فی غسل الجنابه، مسأله 8. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 357 . تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 359. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 354. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 368.
157- سؤال: آیا انسان می‌تواند در یک شب چند بار با همسر خود مجامعت کند یا خیر ؟ جواب: مانعی ندارد. امام: استفتائات، ج 1، ص 74، سؤال 177. بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء.
158- مسأله: آیا در دوران آبستنی و بارداری، مقاربت و نزدیکی جایز است یا خیر؟ جواب: مقاربت در حال حمل مانع ندارد. امام: استفتاء به نقل از کتاب رساله نوین، ج 3، ص 48. توضیح: البته در صورتی مقاربت اشکال ندارد که این کار برای زن و فرزند خطر نداشته باشد و پزشکان زن را از آن منع نکرده باشند، والّا مقاربت جایز نیست .
159- سؤال: آیا مرد می‌تواند با زن خود طوری ملاعبه کند که تمام مقدمات نزدیکی حاصل شود و منی هم از مرد خارج شود، ولی به حد دخول نرسد؟ جواب: مانعی ندارد. امام: با استفاده از استفتائات، ج 1، ص 74، سؤال 177. بهجت، تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء مواردی که آمیزش زن و شوهر جایز نیست عبارتند از: الف - در زمانی که زن در دوران قاعدگی است . ب - در زمان استحاضه کثیره یا متوسطه، قبل از غسل. ج - زمان نفاس . د - در حال روزه واجب . ه - در حال بیماری ای که آمیزش برای آنها ضرر داشته باشد. و - زمانی که نتوان غسل یا تیمم کرد. بعد از داخل شدن وقت نماز. ز - در حال اعتکاف. ح - در زمانی که زن کمتر از نه سال داشته باشد . ط - در حال احرام. ی - در صورت عدم بجا آوردن طواف و نماز نساء در حج.
160- سؤال: اگر مرد یا زن قسم بخورند که با همسرش نزدیکی نکند، آیا

این قسم صحیح است؟ جواب: تبریزی: نمی‌تواند قسم بخورد مادامی که مرجحی بر ترک نباشد. استفتاء توضیح: یعنی در صورتی که با حق هیچکدام از زن و شوهر منافات نداشته باشد و دارای مرجحی عقلایی باشد می‌توانند قسم بخورند والا نمی‌توانند. فاضل، صحیح نیست. استفتاء الف - در زمانی که زن در دوران قاعدگی است

161- مسأله: آمیزش در فرج در زمان حیض، هم برای مرد و هم برای زن حرام است. اگر چه به مقدار ختنه گاه باشد و منی هم بیرون نیاید. بلکه احتیاط واجب آن است که به مقدار کمتر از ختنه گاه نیز آمیزش صورت نگیرد. امام: توضیح المسائل، مسأله 450. امام - فاضل: عروةالوثقی، فی احکام الحائض، مسأله 5. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 426. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 456. فاضل :توضیح المسائل، مسأله 451. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 438.

162- مسأله :اگر در هنگام آمیزش، زن حائض شود، مرد باید بلافاصله از او کناره بگیرد و اگر جدایی نکرد بنابر احتیاط واجب باید کفاره بدهد. امام - فاضل :عروة الوثقی، فی احکام الحائض، مسأله 5 و 15. امام: تحریرالوسیله، فی احکام الحائض، قبل از مسأله 1 و مسأله 5 و توضیح المسائل، مسأله 459. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 459. تبریزی - مکارم: (26)

163- مسأله: آمیزش در روزهایی که حیض زن قطعی نیست ولی شرعاً باید برای خود حیض قرار دهد، هم بر مرد و هم بر زن حرام است. امام: فاضل - مکارم: عروةالوثقی، فی احکام الحائض، مسأله 5. امام: توضیح المسائل، مسأله 451 بهجت: توضیح المسائل، مسأله 427. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 457. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 452. در نتیجه: به طور مثال زنی که بیشتر از ده روز خون می‌بیند و باید به دستوری که گفته شده است، روزهای عادت خویشان خود را حیض قرار دهد، شوهرش نمی‌تواند در آن روزها با او نزدیکی کند.

164- مسأله: اگر همسر انسان بگوید حائض هستم یا از حیض پاک شده‌ام، باید سخن او را قبول کرد مگر خلاف آن ثابت شود. امام - فاضل - مکارم: عروة الوثقی، فی احکام الحائض، مسائل 4 و 16. امام: توضیح المسائل، مسأله 436. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 430. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 469. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 463. در نتیجه: اگر زن هر گاه که مایل باشد ادعا کند از حیض پاک شده است، ولی مرد بفهمد زن حائض است ؛ و یا عکس آن، اگر زن دائماً ادعا کند حائض است، ولی مرد بداند که زن دروغ می‌گوید مثلاً بیش از ده روز ادعای حائض بودن می‌کند، حرف زن مسموع نیست .

165- مسأله: زن و شوهر می‌توانند در زمان حیض زن به استثناء دخول،

سایر استمتاعات را از یکدیگر داشته باشند اگر چه منجر به انزال منی گردد. امام - فاضل - مکارم: عروة الوثقی، فی احکام الحائض، شرط هفتم . تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 459. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 441.
166- مسأله: کامیابی و لذت بردن از ناف تا زانوی حائض، بر مرد مکروه است، مگر آنکه از روی لباس باشد. امام - فاضل - مکارم: عروةالوثقی، فی احکام الحائض، شرط هفتم .
167- مسأله: در هر زمانی که زن محکوم به حیض باشد و یا موظف به تروک حائض باشد(یعنی چه ملزم به تروک حائض و اعمال مستحاضه باشد و چه ملزم به تروک حائض و اعمال طاهر باشد) آمیزش بر مرد و زن حرام است . امام - فاضل - مکارم: با استفاده از عروةالوثقی، فی احکام الحائض، مسأله 5. تبریزی: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 456. در نتیجه: خانمهای محترم باید ابتدا با مراجعه به رساله عملیه مرجع خود وضعیت خودشان را تعیین کنند، سپس با توجه به این مسئله و مسائل گذشته، روابط خود با همسرشان را تنظیم نمایند.
168- سؤال: اگر خانمی از خون حیض پاک شده است لکن هنوز غسل بجا نیاورده، آیا می‌تواند با شوهرش نزدیکی کند؟ جواب: پیش از غسل همبستر شدن با زن جایز است اگر چه کراهت دارد. امام: توضیح المسائل، مسأله 467 و تحریرالوسیله، فی احکام الحائض مسأله 2. امام - فاضل - مکارم: با استفاده از عروة الوثقی، فی احکام الحیض، مسائل 5 و 24 و 28. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 473. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 467. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 449.
169- مسأله: بنابر احتیاط واجب شوهر نمی‌تواند در مواقعی که زن باید یک روز را بعد از حیض استظهار کند، با او آمیزش نماید. امام: تحریرالوسیله، فی تجاوز الدم عن العشره، مساله 18. تبریزی :توضیح المسائل، مسأله 512. در نتیجه: به طور مثال اگر خانمی عددیه که حیض او مثلاً شش روز طول می‌کشد، بعد از عدد خود باز هم خون ببیند، باید یک روز را به عنوان استظهار قرار دهد و نمی‌تواند در این یک روز هم با همسر خود آمیزش کند. و همچنین می‌توان با توجه به مسائل گذشته دریافت که اگر همین خانم بداند خونریزی او بیش از ده روز طول نمی‌کشد، و یا شک داشته باشد که بیش از ده روز ادامه پیدا می‌کند یا نه، بنابر احتیاط واجب نمی‌تواند در شبهای بعد از استظهار نیز با شوهر خود نزدیکی کند). (یعنی شبها و روزهای هشتم و نهم و دهم) و اگر بداند خونریزی او بیش از ده روز طول می‌کشد از روز هفتم او مستحاضه خواهد بود. در نتیجه با شرایطی که ذکر خواهد شد می‌تواند با شوهر خود آمیزش کندِ. ب - در زمان استحاضه کثیره یا متوسطه، قبل از غسل

170- مسأله: اگر زن مستحاضه کثیره و یا متوسطه باشد، در صورتی که غسلهای واجب خود را انجام نداده باشد، آمیزش با او بنابر احتیاط واجب جایز نیست. امام: توضیح المسائل، مسأله 428 و تحریرالوسیله فی احکام الاستحاضه، مسأله 8. امام - فاضل: عروةالوثقی فی احکام الاستحاضه، مسأله 18. تبریزی - مکارم: (27) فاضل: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 429.

171- مسأله: همبستری شوهر با زن مستحاضه در صورتی حلال است که زن غسل کند، اگرچه کارهای دیگری که برای نماز واجب است مانند وضو گرفتن و تعویض پنبه و دستمال، انجام نداده باشد. ولی احتیاط مستحب آن است که وضو بگیرد. امام - تبریزی - فاضل - مکارم: با استفاده از مدارک مسأله قبل .

172- مسأله: در صورتی که مستحاضه بخواهد در وقت هر یک از نمازهایش با شوهر خود نزدیکی کند، چنانچه برای آن نماز غسل کرده باشد احتیاجی به غسل مجدد ندارد و می‌تواند به همان غسل اکتفا کند. امام - فاضل: با استفاده از عروةالوثقی، فی احکام الاستحاضه، مسأله 18. امام: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 428، و تحریر الوسیله، فی احکام الاستحاضه، مسأله 8. تبریزی - مکارم: (28) در نتیجه: به طور مثال چنانچه خانمی مستحاضه کثیره باشد، اگر برای نماز ظهر و عصر خود غسل کرده باشد و بخواهد در همان وقت نزدیکی کند، لازم نیست مجدداً غسل کند اما اگر بخواهد در شب نزدیکی کند، باید دوباره غسل کند.

173- مسأله: اگر مردی در زمان حیض با زن نزدیکی کند، علاوه براینکه معصیت کرده باید کفاره نیز بدهد. اماا اگر فرزندی از آنها بوجود آید، حلال زاده است . امام: با استفاده از تحریر الوسیله، فی احکام الحائض، مسائل 2 و 3 و توضیح المسائل، مسائل 451 و 452. فاضل: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 453. امام - فاضل: عروة الوثقی، فی احکام الحائض، مسأله 5. تبریزی - مکارم: (29) 174- مسأله: میزان کفاره جماع چنین محاسبه می‌شود: اگر شماره روزهای حیض زن به سه قسمت تقسیم شود و مرد در قسمت اول آن با زن خود در قبل جماع کند، بنابر احتیاط واجب باید هیجده نخود طلا، کفاره به فقیر بدهد. و اگر در قسمت سوم باشد باید چهار نخود و نیم طلا بدهد. مثلاً زنی که شش روز خون حیض می‌بیند، اگر شوهرش در شب یا روز اول و دوم با او جماع کند، باید هیجده نخود طلا و در شب یا روز سوم و چهارم، نه نخود و در شب یا روز پنجم و ششم باید چهار نخود و نیم بدهد. امام: توضیح المسائل، مسأله 452 و تحریر الوسیله، فی احکام الحائض، مسائل 2 و 3. امام - فاضل: عروةالوثقی، فی احکام الحائض، مسأله 5. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 428. فاضل: توضیح المسائل: مسأله 453. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 460.

175- مسأله: اگر مرد با زن حائض چند مرتبه جماع کند، احتیاط واجب آن است که برای هر جماع یک کفاره بدهد. امام: توضیح المسائل، مسأله 458. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 458. مکارم - تبریزی: (30)
176- مسأله: اگر کسی هم در قسمت اول و هم در قسمت دوم و هم در قسمت سوم حیض با زن خود جماع کند، باید هر سه کفاره را که روی هم سی و یک نخود و نیم می‌شود بدهد. امام: توضیح المسائل، مسأله 456. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 462. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 456. مکارم (31)
177- سؤال: من نمی‌دانستم آمیزش با همسر در زمان حیض حرام است. آیا باید برای آنچه که گذشته کفاره بدهم ؟ جواب: اگر حرمت آن را نمی‌دانستید، کفاره بر شما واجب نیست . امام - فاضل: با استفاده از عروةالوثقی، فی احکام الحائض، مسأله 5. تبریزی - مکارم: (32)
178- مسأله: لازم نیست طلای کفاره را از طلای سکه دار بدهد، ولی اگر بخواهد قیمت آن را بدهد باید قیمت سکه دار بدهد. امام: توضیح المسائل، مسأله 454.
179- مسأله: اگر شوهر به گمان اینکه زن حائض نیست با او مجامعت کند و بعد بفهمد که حائض بوده کمااینکه اگر گمان کند همسرش حائض نبوده، بر مرد کفاره واجب نیست . امام - فاضل: عروة الوثقی، فی احکام الحائض، مسأله13
180- سؤال: اگر شوهری زنش را در مدت حیض مجبور به تمکین کرد حکمش چیست؟ جواب: فاضل: اگر اجبار، به حدی برسد که از زوجه سلب اختیار شود تکلیفی متوجه زن نیست. استفتاء
181- سؤال: اگر زنی در زمان حیض شوهر خود را مجبور به انجام روابط زناشویی کند، حکمش چیست ؟ جواب: فاضل: البته مجبور کردن شوهر به طوری که از او سلب اختیار شود، عادتاً بعید است. ولی بر فرض تحقیق چنین امری، مرد گناهی ندارد ولی کفاره آن را بنابر احتیاط واجب طبق مسأله 453 توضیح المسائل بپردازد. استفتاء
182- مسأله: پرداخت کفاره به عهده مرد است و بر زن کفاره‌ای نیست، اگر چه زن به میل خود مجامعت کند. هر چند کار حرامی انجام داده است. امام: تحریر الوسیله، فی احکام الحائض، بعد از مسأله 2. امام - فاضل: عروةالوثقی، فی احکام الحائض، قبل از مسأله 6.
183- مسأله: کفاره به علت عجز از پرداختن از انسان ساقط نمی‌شود بلکه اگر کسی نتواند کفاره بدهد، بهتر است صدقه‌ای به فقیر بدهد، و بنابر احتیاط واجب استغفار کند و هر گاه متمکن شد، کفاره را بپردازد. امام - فاضل: عروةالوثقی، فی احکام الحائض، مسأله 14. امام: توضیح المسائل، مسأله 461. فاضل: توضیح المسائل مسأله 461.

184- مسأله: باید کفاره را به یک فقیر و یا به سه فقیر بپردازد و جایز است قیمت و ارزش طلا را بپردازد و جایز است قیمت وارزش طلا را بپردازد و میزان، قیمت زمان پرداخت است . امام - فاضل: عروةالوثقی، فی احکام الحائض، مسأله 18. امام: تحریرالوسیله فی احکام الحائض، مسائل 6 و 7.
185- سؤال: اگر زن انسان بگوید از حیض پاکم و غسل هم کرده باشد و انسان با او جماع کند و بعد بفهمد که پاک نشده بود، آیا کفاره‌ای بر گردن مرد یا زن تعلق می‌گیرد یا نه ؟ جواب: کفاره ندارد. امام: استفتاء از کتاب استفتائات، ج 1، ص 75، سؤال 179. فاضل: استفتاء ج - زمان نفاس
186- مسأله: جایز نیست زن و شوهر در زمان نفاس با یکدیگر مجامعت کنند. امام - فاضل - مکارم: عروةالوثقی، فی احکام الحائض، مسأله 20 و فی احکام النفاس، مسأله 1. امام: توضیح المسائل، مسأله 513 و 514. بهجت: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 441. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 519. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 513. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 488، 489.
187- مسأله: شوهر نمی‌تواند بنابر احتیاط واجب، در مواقعی که زن باید یک یا دو روز را بعد از نفاس استظهار کند، با او آمیزش نماید. امام - فاضل - مکارم: با استفاده از عروةالوثقی، فی احکام الحائض، مسائل 5 و 20. تبریزی: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 519. فاضل: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 517 و 519. در نتیجه: به طور مثال، اگر خانمی عددیه باشد، مثلاً شش روز مدت حیض اوست باید همین شش روز را برای خود نفاس قرار بدهد و اگر خونریزی بعد از آن ادامه پیدا کرد، باید یک یا دو روز را به عنوان استظهار قرار دهد که در این صورت، بنابر احتیاط واجب باید از نزدیکی در این دو روز نیز خودداری نماید.
188- مسأله: در زمان بعد از استظهار، اگر زن اطمینان داشته باشد خونریزی بیش از ده روز ادامه نخواهد داشت و یا اینکه شک داشته باشد که بیشتر از ده روز خواهد شد یا نه، نمی‌تواند در طول روزهای باقیمانده تا ده روز ب شوهر خود آمیزش کند. امام - فاضل - مکارم: عروة الوثقی، فی احکام النفاس، مسأله 1. تبریزی: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 512، 519. در نتیجه: اگر همان خانمی که در مسأله پیش مثال زده شد، چنانچه بداند خونریزی او بیش از ده روز نخواهد شد و یا اینکه شک داشته باشد آیا بیشتر از ده روز خواهد شد یا نه، نمی‌تواند در شب و روز هشتم و نهم و دهم با همسر خود آمیزش کند. اما اگر بداند بیش از ده روز خونریزی نخواهد داشت از بعد از استظهار حکم مستحاضه را خواهد داشت و می‌تواند با شرایطی که قبلاً ذکر شد با همسر خود آمیزش کند.
د - در حال ِروزه واجب

189- مسأله: نزدیکی در حالی که هر دو یا یکی از آنها روزه واجب گرفته‌اند، حرام است اگر چه به مقدار ختنه گاه داخل شود و منی هم بیرون نیاید، ولی اگر بچه‌ای از آنها به دنیا بیاید، حلال زاده است. امام: با استفاده از توضیح المسائل از توضیح المسائل، مسأله 1584 و 2462 و تحریر الوسیله، کتاب صوم، فیما یحب الامساک عنه، الثالث . بهجت: توضیح المسائل، مسائل 1291. تبریزی: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2471. فاضل: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2528. مکارم: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2106.

190- مسأله: هر کاری، باعث جنب شدن مرد یا زن در حال روزه واجب بشود اگر عمداً صورت بگیرد حرام است. (موارد و چگونگی جنب شدن در مسأله 145 ذکر شده است. مراجعه فرمایید.) امام با استفاده از مدارک مسأله قبل و توضیح المسائل، مسأله 349.

191- مسأله: اگر زن یا مرد نداند که دیگری روزه است و یا فراموش کرده باشند و دیگری چیزی نگوید، نزدیکی برای کسی که روزه نیست اشکال ندارد. اگرچه این کار برای کسی که روزه است عملاً جایز نیست. مگر آنکه او نیز فراموش کرده باشد روزه است. ولی چنانچه در بین جماع یادش بیاید و یا بفهمد که روزه است، باید فوراً از حال جماع خارج شود. امام: تحریرالوسیله، القول فیما یجب الامساک عنه، الثالث . بهجت: توضیح المسائل، مسأله 1293. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 1596. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 1675. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 1346.

192- مسأله: ملامسه، بوسیدن و ملاعبه با همسر در حال روزه اگر به قصد انزال منی نباشد اشکال ندارد لکن اگر زن یا مرد به گونه‌ای باشند که عادتاً با اینگونه امور جنب می‌شوند، باید از اینگونه کارها نیز اجتناب کنند. امام: تحریر الوسیله، القول فیما یحب المساک عنه، الرابع . بهجت: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 1295. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 1604. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 353. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 1664.

193 - مسأله: اگر مردی زن خود را در ماه مبارک رمضان در حالی که روزه‌اند مجبور به آمیزش کند علاوه بر اینکه فعل حرامی انجام داده است باید دو کفاره بدهد. یک کفاره برای شکستن روزه خودش و یک کفاره برای شکستن روزه همسرش. امام: تحریر الوسیله، القول فی احکام الاعتکاف، مسأله 4.

194 - مسأله: اگر هر دو مایل به مجامعت بودند و در روز ماه مبارک رمضان در حال روزه با یکدیگر آمیزش کردند هر کدام باید یک کفاره بدهند. امام: همان مدرک مسأله قبل. ه - در حال بیماری که دکترها آنها را از آمیزش مِنع کرده‌اند

195 - مسأله: اگر زن بیماری داشته باشد که دکترها او را از آمیزش منع کرده باشند، مجامعت با او برای شوهرش جایز نیست و همینطور است و در عکس مسأله. امام: استفتاء در نتیجه: اگر مرد نیز دارای بیماری باشد که آمیزش برای او ضرر داشته باشد، زن نمی‌تواند شوهر خود را وادار به آمیزش کند. بله اگر در همین صورت مرد خود اقدام به نزدیکی کند، بر زن چیزی نیست.

و - بعد از داخل شدن وقت نماز در حالی که نتوان غسل یا تیمم کرد

196 - مسأله: کسی که نمی‌تواند غسل یا تیمم کند، بعد از داخل شدن وقت نماز نباید با همسر خود نزدیکی کند، مگر آنکه بترسد به گناه بیفتد. امام: تحریر الوسیله، فصل فی غسل الجنابة، مسأله 3. امام - فاضل: عروة الوثقی، فصل فی غسل الجنابة، مسأله 8. تبریزی: توضیح المسائل، مسأله 359. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 354.

197- مسأله: اگر کسی که نمی‌تواند غسل و تیمم کند بعد از داخل شدن وقت نماز، با همسر خود آمیزش کند، بعید نیست بگویم باید از خروج منی خودداری کند، مگر آنکه برایش ضرر داشته باشد. امام: با استفاده از تحریرالوسیله، فصل فی غسل الجنابة، مسأله 3.

ز - در حال اعتکاف

198- مسأله: آمیزش در حال اعتکاف بر مرد و زن حرام است ؛ بلکه هر گونه لمس و بوسیدن به شهوت نیز حرام است. امام: تحریر الوسیله، القول فی احکام الاعتکاف، قبل از مسأله 1. 199- مسأله: اگر کسی در حال اعتکاف آمیزش کرد باید کفاره بدهد. امام: تحریرالوسیله، القول فی احکام الاعتکاف، مسأله 4. توجه: حرمت آمیزش در حال اعتکاف دارای مسائل دیگری هست که ما به جهت رعایت اختصار و توجه داشتن به ذکر مسائل مورد لزوم از ذکر آن خودداری نمودیم . خوانندگان محترم می‌توانند در صورت نیاز به کتاب تحریرالوسیله، جلد یک، القول فی احکام الاعتکاف و یا به دیگر کتب مراجع عظام در این زمینه مراجعه بفرمایند. ح - در زمانی که زن کمتر از نه سال داشته باشد 200- مسأله: مسأله نزدیکی با همسرش پیش از تکمیل نه سال (قمری) زن حرام است. امام - فاضل - مکارم: عروةالوثقی، فیمایتعلق باحکام الدخول، فصل دوم، مسأله 1. بهجت: توضیح المسائل، مسأله 1928. تبریزی: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2419 و استفتاء. فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2478. مکارم: (33)

201- مسأله: اگر مردی با زن خود آمیزش کند در حالی که زن کمتر از نه سال داشته باشد، و این عمل موجب افضاء (34)او بشنود، آمیزش با این زن برای مرد تا ابد حرام خواهد بود و باید همیشه مخارج او را بدهد. حتی اگر زن را طلاق بدهد و یا حتی اگر زن با مرد دیگری ازدواج کند. امام:

همان مدرک مسأله قبل. بهجت: (35) فاضل: توضیح المسائل، مسأله 2478. 202- مسأله: اگر مرد شک کند که آیا زن او نه سالش تمام شده است یا نه، نمی‌تواند با او مجامعت کند. امام - فاضل - مکارم: عروة الوثقی، فیما یتعلق باحکام الدخول، فصل دوم، مسأله 8.
ط - در حال احرام
203- مسأله: مجامعت کردن با همسر در حال احرام جایز نیست. امام: تحریر الوسیله، القول فی تروک الحرام، شرط دوم و مناسک حج (36) فصل سوم،ص 18، شرط دوم، مسأله 1.
204- مسأله: هر گونه لمس، بوسیدن، نگاه کردن به همسر در حال احرام از روی شهوت جایز نیست. امام: همان مدرک مسأله قبل.
205- مسأله: اگر مردی در حال احرام با زن خود عمداً مجامعت کند، در صورتی که زن را مجبور به این کار نماید، باید دو کفاره بدهد و اگر هر دو رضایت داشته باشند، هر یک باید یک کفاره بدهند. امام: تحریرالوسیله، القول فی تروک الاحرام، مسأله 4، و مناسک حج، فصل سوم، ص 112، مسأله 11. توجه: مقدار کفاره و کیفیت پرداخت آن و مسائل دیگر این قسمت و قسمت بعدی در کتابهای مناسک آیات عظام موجود است که در صورت نیاز خوانندگان محترم می‌توانند مراجعه بفرمایند.
ی - در صورت عدم بجا آوردن طواف و نماز نساء در حج 206- مسأله: اگر مرد یا زن به حج مشرف شوند و عمداً یا سهواً طواف نساء و نماز آن را بجا نیاورند و یا اشتباه بجا آورند زن و مرد به یکدیگر حلال نمی‌شوند و تا زمانی که خود آنان و یا در مواردی نایب آنها طواف و نماز را بجا نیاورده باشد، آمیزش و دیگر روابط زن و شوهر بر آنها حرام خواهد بود. امام: با استفاده از مناسک حج، ص 342، مسائل 15 و 16.
207- سؤال: شخصی بعد از حج، ازدواج کرد و دارای اولاد شد، بعدا متوجه شد که در حج طواف نساء را بجا نیاورده است. حال که متوجه شده است، حکم زن و فرزندان او چگونه است و نسبت به طواف باید چه کند؟ جواب: با فرض جهل، فرزند او حکم حلال زاده را دارد ولی عقد ازدواج باطل است و باید طواف نساء را انجام دهد و اگر بخواهد بعد از ان تجدید عقد نماید. امام: مناسک حج، ص 346، سوال 19. جلوگیری از بارداری 208-مسأله: جلوگیری از بچه دار شدن با شرایط ذیل اشکال ندارد: 1- موجب عقیم شدن دائمی نشود. 2- این کار مستلزم فعل حرامی نشود. 3- شوهر رضایت داشته باشد. امام: با استفاده از استفتاء مکارم: استفتاء تبریزی - فاضل: (37) در نتیجه: به طور مثال از آنجا که نگاه و لمس عورتین برای غیر شوهر حرام است بنابراین هر روشی که مستلزم نگاه و لمس حرام باشد، حایز نیست حتی اگر بیننده، دکتر زن باشد.
209- سؤال: با سلام، حضرتعالی در پاسخ به جواز استفاده از ((آی - یو -

دی))ذکر کرده‌اید که: «اگر استفاده از «آی - یو - دی) ملزم لمس یا نظر حرام بیشتر، جایز نیست» لطفاً بفرمائید که آیا کار گذاشتن «آی - یو - دی» در رحم زن جزء موارد پزشکی محسوب شده و پزشک یا مامای زن و یا عندالاضطرار پزشک مرد، می‌تواند این عمل را انجام دهد، همانطور که در سایر امراض متداول است و یا اینکه این مسأله مورد غیر پزشکی بوده و تنها از طریق محرم (شوهر) می‌توان این دستگاه را کار گذاشت ؟ جواب: خود این عمل اگر موجب سقط یا عقیم شدن نباشد؟ اشکال ندارد و حرمت لمس و نظر، به قوت خود باقی است و اضطراری در بین نیست چون می‌توان از راههای دیگر جلوگیری نمود. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء توجه: از آنجا که ((آی - یو - دی)) و دستگاههای نظیر آن از انعقاد نطفه در رحم جلوگیری نمی‌کند بلکه بعد از انعقاد نطفه و تشکیل جنین، از جایگزین شدن آن در رحم جلوگیری می‌کند، در واقع جنین سقط می‌شود، بنابراین استفاده کردن از اینگونه دستگاهها به طور کلی جایز نیست زیرا این وسایل موجب سقط جنین می‌شوند نه اینکه از انعقاد آن جلوگیری می‌کنند و اسقاط جنین علاوه بر حرام بودن، دیه نیز دارد.

210- سؤال: اگر در رحم زن تلقیح صورت بگیرد، لکن به واسطه دستگاه و یا هر چیز دیگر از جایگزین شدن نطفه در رحم جلوگیری شود و در نتیجه نطفه سقط گردد، آیا این عمل حکم سقط محرّم را دارد یا نه؟ آیا دیه بر آن مترتب است یا نه ؟ جواب: تبریزی: عمل مذکور حکم سقط محرّم را دارد و دیه آن دیه سقط نطفه است بنابر احتیاط واجب. استفتاء. 211- مسأله: جایز نیست زن بدون اجازه شوهرش از حامله شدن خودش جلوگیری کند. امام - مکارم: عروةالوثقی، نکاح فیمایتعلق باحکام الدخول، مسأله 6. تبریزی - فاضل: (38) در نتیجه: به طور مثال جایز نیست زن بدون رضایت شوهر، از قرص ضد حاملگی استفاده نماید و یا به روشهای دیگر از حامله شدن جلوگیری کند.

212- سؤال: اگر شوهر دارای بیماری است که اگر زن از او بچه دار شود آن بیماری به بچه سرایت می‌کند، آیا زن می‌تواند بدون اذن شوهر از بچه دار شدنش جلوگیری نماید؟(البته با استمتاعات شوهر منافاتی نداشته باشد. مثلاً قرص بخورد) جواب : فاضل در صورتی که علم به سرایت داشته باشد و بیماری غیر قابل تحمل باشد مانعی ندارد. استفتاء تبریزی: زن می‌تواند جلوگیری کند. استفتاء

213- مسأله: حرام است زن بدون رضایت شوهر از انزال مرد در رحم خود ممانعت به عمل آورد بلکه بعید نیست بگویم زن باید درصورت انجام این فعل حرام، دیه نطفه را نیز بپردازد. امام - عروةالوثقی، فیما یتعلق باحکام الدخِول، مسأله 6.

214- مسأله: مکروه است مرد بدون رضایت همسر، منی خود را بیرون از رحم بریزد و یا به هر روش دیگر موجب جلوگیری از حامله شدن همسرش بشود. اما در صورتی که زن بد زبان است و یا بچه خود را شیر نمی‌دهد و یا اصلاً صاحب بچه نمی‌شود، بیرون ریختن منی بدون اذن زن مکروه نیست. امام: تحریرالوسیله، نکاح، مسأله 14. امام - فاضل - مکارم - عروةالوثقی، نکاح، فیما یتعلق باحکام الدخول، مسأله 6. تبریزی: با استفاده از صراط النجاة، سؤال 796.
215- سؤال: آیا برای جلوگیری از بچه دار شدن، رضایت طرفین لازم است یا فقط رضایت شوهر واجب است ؟ جواب: در این کار فقط رضایت شوهر لازم است. اگر چه مکروه است مرد نیز بدون رضایت زن از حامله شدن همسرش جلوگیری کند. امام - مکارم: عروةالوثقی، نکاح، فیما یتعلق باحکام الدخول، مسأله 6. تبریزی - فاضل : (39) در نتیجه: اگر مرد مایل به بچه دار شدن همسرش باشد و زن مایل نباشد، زن اجازه ندارد از حامله شدن خود جلوگیری کند. ولی اگر زن مایل به بچه دار شدن باشد و شوهر راضی نباشد، مرد می‌تواند به هر روشی که مستلزم فعل حرامی نباشد، از بچه دار شدن همسرش جلوگیری کند. اگر چه این کار مکروه است.
216- مسأله: جلوگیری از بچه دار شدن به روشهایی که مستلزم انجام فعل حرامی باشد، مگر در مقام اضطرار. اگر چه اصل جلوگیری حرام نیست. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء بهجت: با استفاده از توضیح المسائل، مسائل متفرقه، مسأله 11. در نتیجه: به طور مثال اگر خانمی برای گذاشتن دستگاههای درون رحمی نزد دکتر برود اگر چه دکتر زن باشد، چون این کار مستلزم و نگاه غیر از شوهر به عورت می‌شود، جایز نیست. و یا اینکه مرد یا زن برای بستن لوله‌های انتقال اسپرم یا تخمک نزد دکتر بروند و روشهایی از این قبیل که همراه فعل حرامی صورت می‌گیرد، جایز نیست. البته اگر زن و شوهر بدون مراجعه به شخص دیگری بتوانند با این روشها از بچه دار شدن جلوگیری کنند اشکالی ندارد مشروط به اینکه به طور دائمی عقیم نشوند.
217- سؤال: آیا زن می‌تواند لوله‌های رحم خود را جهت جلوگیری از حاملگی به طور کلی ببندد (یعنی عقیم دائم بشود)؟ جواب: جایز نیست مگر در مقام اضطرار. امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء تبریزی: صراط النجاة سؤال 874. بهجت: با استفاده از توضیح المسائل، مسائل متفرقه، مسأله 11.
218- سؤال: اگر خانمی به علت بیماری مجبور باشد عورتین خود را نزد دکتر معاینه کند، آیا می‌تواند در همان زمان دستگاههای جلوگیری از حاملگی درون رحمی را کار بگذارد؟ جواب: تبریزی - فاضل - مکارم: اگر

نیاز به لمس و نظر زیادی نداشته باشد، و این کار مستلزم حرام دیگری نباشد، مانعی ندارد. استفتاء
219- سؤال: اگر دکترها به خانمی بگویند در صورتی که حامله شوی برایت خطر جانی دارد، آیا زن می‌تواند لوله‌های رحم خود را ببندد، اگر چه مستلزم عقیم شدن دائمی و یا مستلزم نگاه غیر به عورتین باشد؟ جواب: اگر پزشک متخصص بگوید و از گفته او اطمینان حاصل شود، مانعی ندارد و لمس و نگاه در حد اضطرار و ناچاری جایز است . امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء
220- سؤل: خانمی نمی‌دانسته گذاشتن دستگاه درون رحمی اگر مستلزم نظر و لمس غیر به عورتین باشد جایز نیست و این کار را انجام داده، لکن حالا که فهمیده، آیا باید آن را بیرون بیاورد یا نه؟ با توجه به اینکه اگر آنرا خارج نکند، مجبور است هر چند یکبار برای معاینه نزد دکتر برود و این مستلزم نگاه حرام خواهد بود. جواب: فاضل: خارج کردن آن بالفعل لازم نیست ولی در زمانی که بیرون نیاوردن آن ملازم بانگاه غیر به عورتین او باشد، لازم است آنرا خارج نماید. استفتاء مکارم: مادامی که بیرون آوردن آن لازم نباشد، می‌تواند آنرا به حال خود باقی بگذارد و بعد به عنوان ضرورت آن را خارج نماید. استفتاء
221- سؤال: اگر خانمی با داشتن 5 فرزند نمی‌تواند از وسایل عادی ضد حاملگی از قبیل قرص، آمپول و... استفاده کند آیا می‌تواند با بستن لوله‌های رحم از آبستنی جلوگیری کند؟ جواب: جلوگیری از انعقاد نطفه اگر موجب فساد عضو و عقیم شدن دائم نشود، با رضایت شوهر مانع ندارد. ولی از لمس و نظر حرام باید اجتناب کرد. امام: استفتاء از کتاب رساله نوین، ص 100.
222- سؤال: اینجانب دارای ده فرزند می‌باشم و از نظر کثرت اولاد در زحمت هستم، می‌خواهم لوله‌های رحم خود را ببندم آیا شرعاً جایز است یا خیر ؟ جواب: اگر موجب نازایی دائم نشود و ضرر به مزاج و عضو نرساند و شوهر راضی باشد و عمل همراه با ارتکاب محرم شرعی نباشد، اشکال ندارد. امام: استفتاء
223- سؤال: اگر خانمی دارای تعدادی فرزند باشد که مخارج آنان به سختی تأمین می‌شود و از لحاظ تربیتی و نگهداری آنان در سختی است، آیا می‌تواند برای جلوگیری از حامله شدن از ((آی - یو - دی)) استفاده کند ؟ با علم به اینکه این دستگاه را حتماً باید دکتر زن یا مرد برای او بگذارد و این کار موجب نگاه حرام است. جواب: جایز نیست. امام: استفتاء تبریزی: صراط النجاة، سؤال 873.
224- سؤال: شخصی با عمل جراحی خود را عقیم کرده، حال متوجه شده است که این عمل، نقص عضو و اضرار به بدن بوده و حرام است. آیا

واجب است دوباره خود را معالجه کند تا در صورت امکان، به حال اول درآید؟ جواب: با فرض این امکان، احوط معالجه است. چون بقای ضرر هم حرام است و اضرار به نفس حرام است حدوثاً و بقاء. امام: با استفاده از استفتاء در کتاب احکام پزشکان، ص 55. سقط جنین

225- مسأله: سقط جنین توسط هر کسی و با هر وسیله‌ای جایز نیست مگر در مقام اضطرار . امام - بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء.

226- سؤال: آیا بعد از انعقاد نطفه از بین بردن آن جایز است؟ جواب: بعد از انعقاد نطفه جایز نیست. امام: استفتاء از کتاب احکام بانوان، ص 95. بهجت - تبریزی - فاضل - مکارم: استفتاء .

227- مسأله: اگر مادر در غیر ضرورت کاری کند که فرزندش سقط شود علاوه بر اینکه فعل حرامی را مرتکب شده، باید دیه آنرا بپردازد و از آن دیه چیزی به خود مادر به عنوان ارث نمی‌رسد. امام :تحریرالوسیله، کتاب الدیات، القول فی اللواحق، مسأله 5.

228- سؤال: یک ماه و نیم از حاملگی خانمی می‌گذرد ،دکترها می‌گویند حاملگی برای مادر خطر جانی دارد و موجب فلج شدن وی خواهد شد، آیا سقط جنین برای اینگونه مادری جایز است؟ جواب: اگر ضرر و خطر جانی برای مادر دارد، قبل از دمیدن روح در جنین، اسقاط جایز است. امام: استفتاء از کتاب احکام بانوان، ص 97. بهجت - تبریزی: (40)

229- سؤال: اگر دکترها بگویند در صورتی که زن کورتاژ نکند در هنگام تولد یا زن می‌میرد یا بچه، آیا می‌توان جنین را قبل از تولد سقط کرد؟ جواب: اگر برای مادر خطر جانی دارد، قبل از دمیدن روح در جنین اسقاط جایز است. امام: با استفاده از کتاب احکام بانوان، ص 97. مکارم - فاضل: (41)

230- سؤال: از چه از زمانی روح به جنین دمیده می‌شود ؟ جواب: فاضل: از چهار ماهگی روح به جنین دمیده می‌شود. استفتاء مکارم: معروف است که در حدود چهار ماهگی روح به جنین دمیده می‌شود و حرکت پیدا می‌کند. استفتاء تبریزی: دمیدن روح بعد از چهار ماه می‌باشد. استفتاء

231- سؤال: اگر حاملگی برای خانمی ضرر دارد آیا می‌تواند جنین خود را قبل از هفته سوم کورتاژ کند ؟ جواب: اگر برای مادر خطر جانی دارد، قبل از دمیدن روح در جنین اسقاط جایز است. امام: با استفاده از استفتاء از کتاب احکام بانوان، صفحه97. فاضل - مکارم: (42)

232- سؤال: آیا حفاظت از بچه در رحم واجب است؟ یعنی مادر باید تمام شرایط لازم جهت حفظ و سلامتی بچه را فراهم کند؟ جواب: فاضل: لازم است شرایط متعارف و معمول را فراهم و رعایت کند. استفتاء مکارم: تا آنجا که مایه عسر و حرج نشود لازم است. استفتاء

233- سؤال: اگر دکترها به خانمی بگویند بچه‌ای که در رحم دارد از لحاظ

ذهنی عقب مانده است و یا از لحاظ بدنی نقص عضو دارد، آیا زن می‌تواند کورتاژ کند، یا کاری کند بچه بیفتد؟ جواب: مکارم - فاضل: جایز نیست. استفتاء
234- سؤال: اگر دکترها به مادری دارویی را داده‌اند که بخورد تا بچه‌اش سالم بماند و سقط نشود آیا زن می‌توان به منظور سقط جنین دارو را استفاده نکند؟ (که در این صورت بچه بطور طبیعی سقط می‌شود) جواب: فاضل: اگر سقط جنین مستند به او شود، استفاده نکردن جایز نیست. استفتاء مکارم: جایز نیست. استفتاء
235- سؤال: اگر مادری برای سقط بچه‌اش کاری انجام ندهد لکن با مراعات نکردن موارد لازم و تهیه نکردن شرایط مقتضیات حفظ جنین باعث سقط بچه بشود، حرام است؟ جواب: فاضل: اگر سقط بچه مستند به او شود حرام است . استفتاء. مکارم: اگر در حفظ جنین مطابق معمول کوتاهی کرده باشد مسؤول است. استفتاء
236- سؤال: گفته شده است دستگاههای درون رحمی باعث سقط جنین می‌شوند، یعنی بعد از آنکه نطفه منعقد شد، دستگاه فقط از جایگزینی آن در رحم جلوگیری می‌کند، لذا جنین سقط می‌شود. حال سؤال این است اگر خانمی از اول در مورد بخصوصی بداند نطفه ساقط می‌شود و یا اینکه معمولاً بعد از چند روز می‌فهمد نطفه ساقط شده آیا این عمل حکم سقط جنین محرم را دارد؟ جواب: تبریزی:اگر زن از اول بداند، جایز نیست ولی در هر صورت باید دیه نطفه را بپردازد. صراط النجاة، سؤال 909. در نتیجه: اگر خانمی به فرض، با روش حلالی دستگاههای درون رحمی را کار بگذارد، باید برای هر بار اسقاط نطفه یک دیه بپردازد. ولی اگر نفهمد جنین ساقط شده یا نه، دیه واجب نیست.
237- سؤال: مادری فرزندی در رحم دارد، دکترها می‌گویند یا بچه را سقط کرد تا مادر زنده بماند و یا اگر بچه سقط نشود، مادر در هنگام تولد بچه خواهد مرد، آیا سقط این جنین جایز است ؟ جواب: تبریزی: جایز است مادر فرزند را سقط کند و لو با خوردن دارویی خاص. سپس اطباء جنین ساقط شده را از رحم خارج کنند. در این صورت اگر اسقاط بعد از دمیدن روح باشد، بر مادر دیه نیست ولی اگر قبل از دمیدن روح باشد، دیه بر مادر و یا هر کسی که اسقاط کند واجب می‌شود. صراط النجاة، سؤال 914.
238- سؤال: در مواردی که اسقاط جنین جایز است آیا باید مادر بچه را سقط کند یا اینکه شخص دیگری می‌تواند این کار را انجام بدهد؟ جواب: تبریزی: بنابر احتیاط واجب دیگری نمی‌تواند اسقاط کند. صراط النجاة، سؤال 913.
239- مسأله: از آنجا که سقط جنین حرام است، اقدام به سقط جنین در

بعضی موارد تنها موجب پرداخت دیه شده و در موارد دیگر علاوه بر دیه، کفاره نیز واجب می‌گردد. الف - اگر سقط جنین از روی عمد یا شبه عمد باشد و قبل از دمیده شدن روح باشد و همچنین اگر سقط از روی خطا باشد چه قبل از دمیدن روح چه بعد از آن، فقط دیه واجب می شود. ب - اگر سقط عمداً بعد از ولوج روح در جنین مباشرتاً صورت بگیرد، علاوه بر دیه کفاره نیز واجب می‌شود. امام: تحریرالوسیله، کتاب الدیات، فی دیةالجنین، ص 597 و کفارةالقتل، ص 606

تلقیح مصنوعی 240- مسأله: وارد نمودن منی مرد، در رحم زوجه او باالاتی مانند سرنگ و یا امثال آن اشکال ندارد. لکن باید از مقدمات حرام احتراز نمود پس اگر مرد با رضایت زن، این عمل را خودش انجام دهد، و منی خود را به وجه حلالی به دست بیاورد مانع ندارد . امام: توضیح المسائل، مسأله 2874 و تحریرالوسیله، ج 2، مسائل مستحدثه، التلقیح والتولید، مسأله 1. تبریزی: صراط النجاة، با استفاده از سؤال 965. مکارم: با استفاده از توضیح المسائل، مسائل 2441 و 2442. در نتیجه: اگر مرد منی خود را از راه استمناء بدست آورد و یا منی را شخصی غیر از شوهر در رحم زن قرار بدهد و مواردی از این قبیل که مستلزم ارتکاب فعل حرام است و تلقیح جایز نخواهد بود.

241- مسأله: داخل نمودن منی اجنبی در رحم زن اجنبیه، خواه با اجازه زن باشد یا نباشد، و یا شوهر داشته باشد یا نه، و همچنین خواه اجازه شوهر باشد یا نه یا اجنبیه از خویشان زن باشد یا نه، جایز نیست. امام: توضیح المسائل، مسأله 2876 و تحریرالوسیله، مسائل مستحدثه، التلقیح و التولید، مسأله 1. تبریزی: صراط النجاة، سؤال 996. مکارم: توضیح المسائل، مسئله 2443. 242- سؤال: اگر مردی زنی گرفته و تا چند سال آن زن بچه دار نمی‌شود و زن را پیش دکتر برده و ممکن است دکتر نطفه مرد دیگری با سوزن به آن تزریق کند و بچه از مرد دیگری خواهد شد. بفرمایید این کار درست است یا نه؟ جواب: جایز نیست . امام: کتاب استفتائات، ج 2، ص 44، سؤال 122. تبریزی: با استفاده از توضیح المسائل، مسأله 2443.

243- مسئله: اگر تلقیح مرد به زوجه‌اش بصورت حرام واقع شود مانند اینکه بیگانه منی مرد را به رحم زوجه انتقال دهد، و یا منی را بطرز حرام به دست آورد (مثلاً از راه استمناء) و از آن فرزندی پیدا شود، فرزند آنها می‌باشد به همان شکلی که اگر تلقیح به صورت طبیعی صورت می‌گرفت. اگر چه به جهت ارتکاب حرام، گنهکار می‌باشند. امام: تحریرالوسیله، ج 2، مسائل مستحدثه، التلقیح و التولید، مسأله 1 و توضیح المسائل، مسأله 2875. مکارم: توضیح المسائل، مسأله 2442.

244- مسأله: اگر اسپرم و تخمک زن و شوهری را در خارج از رحم زن

تلقیح نمایند و سپس نطفه حاصله را در رحم زن وارد کنند اشکالی ندارد. مشروط به آنکه از ارتکاب مقدمات حرام احتراز نمایند . امام: با استفاده از مدرک مسأله قبل و استفتاء. مکارم: با استفاده از مدرک مسأله قبل .
245- سؤال: بعضی از اطباء برای بچه دار کردن خانمی چنین عمل می‌کنند ابتدا منی مرد را گرفته با تخمک زن در لوله‌های آزمایش در خارج رحم تلقیح می‌کنند و سپس نطفه‌ها را در درون رحم زن قرار می‌دهند، در این زمان تعداد زیادی نطفه از بین می‌رود. الف - آیا این عمل جایز است؟ ب - آیا باید برای از بین بردن نطفه‌ها دیه پرداخت؟ با توجه به اینکه تعداد آنها بسیار زیاد است. ج - آیا جایز است همین نطفه‌ها را منجمد و نگهداری نمایند تا از آنها برای حامله کردن زن دیگر استفاده نمایند ؟ جواب: تبریزی: الف: اگر این عمل با ارتکاب حرامی همراه نباشد اشکال ندارد. ب: دیه ندارد. ج - جایز نیست . صراط النجاة، با استفاده از سؤالات 965 و 966.
246- سؤال: اخیراً نطفه زن و مرد را گرفته در بیرون رحم با هم لقاح می‌دهند و سپس در رحم زن قرار می‌دهند، آیا الف: این عمل جایز یا نه؟ ب - اگر این کار مستلزم نگاه و لمس غیر به عورت مرد یا زن گردد جایز است ؟ ج - در صورتی که به غیر از این راه بچه دار نشوند حکم چگونه است؟ جواب: فاضل: الف: مانعی ندارد. ب - نگاه و لمس جایز نیست. ج - در صورتی که بچه دار نشدن موجب خلل و تزلزل در زوجیت شود مانعی ندارد. استفتاء تبریزی: فی نفسه جایز است و اگر بر عملی حرامی مشتمل بوده و یا با عمل حرامی همراه باشد مثل نگاه اجنبی یا لمس مواضعی که جایز نیست. آن عمل حرام است و بچه دار نشدن مجوز نیست. استفتاء مستحبات آمیزش
247- مسأله: مستحبات آمیزش عبارتند از: - بسم الله الرّحمن الرّحیم گفتن هنگام آمیزش، زیرا باعث پرهیز ماندن از شیطان می‌شود. - از خداوند فرزندی پاک و مبارک و سالم طلب کند و این دعا را بخوانند: ((بسم اللّٰه الرحمن الرّحیم الذی لا اله الا هو بدیع السموات و الارض اللهم ان قضیت منّی فی هذه اللیلة خلیفه فلا تجعل للشیطان فیه شرکاء و لا نصیباً و لا حظاً واجعله مؤمناً مخلصاً مصفّی من الشیطان و رجزه جلّ ثناؤک)). - با وضو باشند، خصوصاً اگر زن حامله باشد. - قبل از آمیزش ملاعبه کردن. - درنگ کردن و تعجیل نداشتن - در شبهای دوشنبه، سه شنبه، پنجشنبه، و جمعه باشد. - در روز پنجشنبه به هنگام ظهر. - بعد از ظهر و عصر جمعه. - در مکان مستور باشند . - در زمانی که زن میل به آمیزش داشته باشد. - در شب اول ماه مبارک رمضان . - در هفته بعد از عروسی مستحب است زن از خوردن شیر، سرکه، خربزه و انار ترش پرهیز کند. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، مسأله 8. امام - فاضل -

مکارم: عروةالوثقی، نکاح مسائل 10،11،18،20. مکروهات آمیزش 248- مسأله: مکروهات آمیزش عبارتند از: - در شبی که ماه گرفته باشد . - در روزی که خورشید گرفته باشد . - در هنگام غروب آفتاب تا قرمزی هوا برود . - در شب عید فطر و قربان . - در سفر اگر آب برای غسل نباشد. - آمیزش در حالی که هر دو عریان باشند. - در حال احتلام قبل از غسل، بله در صورتی که بدون فاصله چند بار آمیزش صورت گیرد، اشکالی ندارد و مکروه نیست . - آمیزش در حالی که بچه‌ای ناظر آنها باشد. - آمیزش مقابل قبله . - آمیزش پشت قبله . - در کشتی . - در زیر آسمان . - بعد از غذا و با شکم پر. - در حال ایستاده . - در زیر درختی که میوه می‌دهد. - دستمال نظافت مرد و زن یکی باشد. - روی پشت بام . - به همراه داشتن یا در دست داشتن انگشتری که ذکر خداوند در آن نوشته باشند و یا چیزی از آیات قرآن بر آن نوشته باشند. امام: تحریرالوسیله، کتاب نکاح، مسأله 8. امام - فاضل - مکارم: عروةالوثقی، نکاح، مسأله 11.

مآخذ نظرات حضرت آیت الله العظمی امام خمینی (قدس سره) العروة الوثقی سید محمد کاظم طباطبایی یزدی (ره) 2 جلد تحریر الوسیله سید روح الله موسوی خمینی (ره) 2 جلد رساله توضیح المسائل سید روح الله موسوی خمینی (ره) 1 جلد استفتائات سید روح الله موسوی خمینی (ره) 1 جلد احکام بانوان محمد وحیدی خراسانی 1 جلد احکام پزشکان هادی حجت 1 جلد رساله نوین عبدالکریم بی آزار شیرازی 1 جلد استفتائات شخصی نگارنده سید روح الله موسوی خمینی (ره) 30 استفتاء مآخذ نظرات حضرت آیت الله العظمی بهجت رساله توضیح المسائل محمد تقی بهجت 1 جلد استفتائات شخصی نگارنده محمد تقی بهجت حدود 50 استفتاء

مآخذ نظرات حضرت آیت الله العظمی تبریزی رساله توضیح المسائل جواد تبریزی 1 جلد صراط لنجاة سیدابوالقاسم خویی (ره) 1 جلد استفئانات شخصی نگارنده جوادتبریزی حدود 60 استفتاء

مآخذ نظرات حضرت آیت الله العظمی فاضل رساله توضیح المسائل محمد فاضل لنکرانی 1 جلد الحواشی علی العروة الوثقی محمد فاضل لنکرانی 1 جلد استفتائات شخصی نگارنده محمد فاضل لنکرانی حدود 50 استفتاء مآخذ نظرات حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی رساله توضیح المسائل ناصر مکارم شیرازی 1 جلد تعلیقات علی العروة الوثقی ناصر مکارم شیرازی 1 جلد استفتائات شخصی نگارنده ناصر مکارم شیرازی حدود 40 استفتاء

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم
جاهِدُوا بِأَمْوالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ في سَبيلِ اللَّهِ ذلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
(سوره توبه آیه 41)
با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند
بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص 159
بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال 1340 هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.
مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال 1385 هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.
اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :
الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی
ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه
ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهاي رایانه اي و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...
د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار هاي تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر
ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای
و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط 2350524)
ز)طراحی سیستم هاي حسابداري ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...
ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...
ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه
ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگي مذهبي قائمیه اصفهان
تاریخ تأسیس: 1385 شماره ثبت : 2373 شناسه ملی : 10860152026
وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com
فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com
تلفن 25-2357023- (0311) فکس 2357022 (0311) دفتر تهران 88318722 (021) بازرگانی و فروش 09132000109 امور کاربران (0311)2333045

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت

امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.
شماره حساب 621060953 ، شماره کارت :6273-5331-3045-1973و شماره حساب شبا : -IR90-0180-0000-0000-0621-0609 53به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات رایانه ای
قائمیه
اصفهان